

Ε Ο ΞΩΚΡΑΤΗΣ (1). 304

ΕΙΧΕ παρέλθει ο χρυσοῦς τοῦ Περικλέους αἰὼν, καὶ σιδηροῦς τὸν διεδέχετο ἄλλος. Εἰς γενικὴν διαφθορὰν εἶχεν ἤδη ὑποπέσει ἡ Ἑλλάς, καὶ ἐξαιρέτως ἡ τοῦ πολιτισμοῦ τῆς ἐστία, αἱ κλειναὶ Ἀθῆναι. Ἡ ματαία καὶ ἀλαζῶν τοῦ νέου Ἀλκιβιάδου κυβέρνησις, ὁ σκληρὸς Πελοποννησιακὸς πόλεμος, καθ' ὃν οἱ Ἕλληνες, στρέφοντες καθ' ἑαυτῶν τὰ νικητήριά των ὄπλα, ἐξήντλουν βαθμηδὸν τὰς δυνάμεις των, ἡ μωρὰ τῶν Ἀθηναίων ἐκστρατεία εἰς τὴν Σικελίαν, ἡ ὀχλαγωγικὴ ἀκολασία, οἱ Τετρακόσιοι τύραννοι καὶ οἱ κατόπιν αὐτῶν Τριάκοντα, τέλος οἱ σοφισταί, — ἀθρόα ταῦτα ἠύξανον τὴν διαφθορὰν, καὶ ὠδήγουν εἰς τὰ χεῖλη ἀναποφεύκτου ὀλέθρου.

Σύγχυσις τότε κατέλαβε καὶ ιδέας καὶ μεθόδους, καὶ τὸ πᾶν ἐδήλου ἀναπόφευκτον μίαν τελείαν καὶ ταχείαν ἀναμόρφωσιν πραγμάτων καὶ ἰδεῶν. Τοιαύτας πολιτικῶν μεταβολῶν ἀνάγκας δὲν ἔχομεν πρὸ ὀφθαλμῶν μας μέχρι τῆς σήμερον; — Ἀλλ' ὅσον ἦν εὐκολὸν νὰ λάβωσι πράγματα ἄλλοίαν μορφήν, τοσοῦτον εὐκόλως μεταρρυθμίζονται ἰδέαι, ὁπόταν μάλιστα ἦνε δεισιδαίμων ὁ ἐν κρίσει λαός, καὶ οὐδὲ ἴχνος ἠθικοῦ ἀναμορφωτοῦ ὑπάρχει. Πλὴν κατ' εὐτυχίαν ὁ λαὸς τῶν Ἀθηναίων ἦτο πολὺ μακρὰν τοσοῦτον γαγγραινώδους πολιτικῆς κατασάσεως.

Οἱ ἔμφορονες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης παρετήρουν μὲν τὸν ὀλέθριον τῶν πραγμάτων ῥοῦν, προέβλεπον τὴν ταπεινώσιν τῆς πατρίδος των, καὶ συνησθάνοντο τῆς ἀναμορφώ-

σεως τὴν ἀνάγκην. Τίς ὅμως ὁ ἀναμορφωτής; — Ἡ παιδεία, ἂν καὶ ἀρκετὰ δισκορπισμένη, ἦτο σφαλερὰ τὰ γυμνάσματα τῆς διανοίας ἦσαν πάντῃ μάταια. Μόνην χρηστὴν ἐλπίδα παρεῖχεν ἡ γενικὴ τοῦ λαοῦ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην φιλομάθεια.

Οἱ πεφωτισμένοι αἰῶνες δὲν δύνανται νὰ ἀνεχθῶσιν ἐπὶ πολὺ ἀορίστους συζητήσεις, τὸ πᾶν ἀπτομένας καὶ μηδὲν ἐξαγούσας, οὐδὲ κενὰς ῥητόρων ἐπιδείξεις. Τότε μυστικὴ τις φωνὴ ἔνευεν εἰς ὅλους ὅτι εἶχε τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα εὐγενέστερόν τι στάδιον καὶ ἀποδείξεις σαφεστέρας τῶν συνήθων. Πόσα ὅμως ἐμπόδια ἔπρεπε νὰ διέλθωσι, πόσοι κίνδυνοι νὰ περιφρονηθῶσιν ἀπὸ τὸν μελετῶντα τοιαύτην ἐπιχείρησιν! Ἡ ἀλαζονεία τῶν ψευδοσόφων, τὰ ἰδιωτικὰ συμφέροντα, αἱ δεισιδαιμονίαι τοῦ ὄχλου πρὸ πάντων, τὰ πολιτικὰ πάθη, — ἰδοὺ συνήθως τὰ μεσότειχα τῶν ἀναμορφώσεων, ἰδοὺ αἱ καταβόθραι πάσης μεταρρυθμιστικῆς ἐλπίδος.

Τίς λοιπὸν εἶνε ὁ ἀνεγειρόμενος; τίς ὁ τολμῶν ν' ἀφοσιωθῆ εἰς τοιοῦτο μέγα ἔργον; Ἰσχυρὸς τις ἀνὴρ, κατέχων θέσιν πολιτικὴν καὶ τὴν ἐκ ταύτης ἐπιρροὴν δρέπων; Πλούσιός τις; περίβλεπτός τις; Ἄρχει αὐτὸς εἰς τὴν πολιτείαν, ἢ ὑποστηρίζεται ἀπὸ φίλου, πολυπληθεῖς; ὑπερβαίνει κατὰ τὴν εὐγλωττίαν τοὺς ἀντιπάλους του; ἔχει πλεονέκτημά τι ἐπ' αὐτῶν; — Ὀχι. Ἀλλὰ πένης καὶ ἀπλοῦς ἄνθρωπος, ἄγνωστος καὶ σκιερὸς μέχρι τοῦδε θνητὸς, μόνος, μονώτατος. Ὁ χαρακτήρ του εἶνε ἡ βακτηρία του, ἡ δύναμις τοῦ νοῦς του εἶνε τὸ μόνον του ὄπλον. Ἡ δύναμις αὕτη πηγάζει ἀπὸ τὴν ἀρετὴν του, διότι ἄλλο δὲν ἦσαν αἱ γνώσεις του παρ' ἀπλῆ ἀρετῆ. Τοῦτο καὶ μόνον τὸν καθιστᾷ ἱκανὸν πρὸς ἐκπλήρωσιν τοσοῦτον χαλεπῆς ἀναμορφώσεως. Τοιαύτην ἰσχὺν ἔχει ἡ παραδειγματικὴ ἀρετή!

(1) Τὴν γλαφυρὰν ταύτην βιογραφίαν τοῦ μεγίστου τῶν ἀρχαίων φιλοσόφων ἀρῶμεθα ἐκ τοῦ προλόγου πονήματός τινος, «Ὁ θ' ἀνατοσ τοῦ Σωκράτους» ἐπιγραφομένου, ὅπερ μετέφρασεν ἐμμέτρως ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ πρὸ καιροῦ ὁ μουσοτραφὴς Κ. Ἰ. Σκυλίτσης.

Λιθοξόου και μαιάς υιός, Σωφρονίσκου τινός και Φαιναρέτης σκοτεινού άνδρουγούου καρπός, τέκνον άσημάντου οίκου, προΐον της έβδομηκοστής έβδόμης Όλυμπιάδος, (470 πρ. Χρ.) γέννημα του Αθηναϊκού δήμου Αλωπεκιά.

Βρέφος δέν τον ήρπασαν τίτθαι διά να τον λούσωσιν εις εύωδες ύδωρ χρυσής λεκάνης, ούδέν εις χύτλον πεποικιλέμον με μύρα τον ήλειψαν νήπιον δέν τον άπεκοίμισεν Αθηναία δέσποινα εντός κοιτίδος κεχρυσωμένης και σχήμα έχούσης δράκοντος, ούτε εις μπλακά και πολυκέντητα σπάργαλα τον έτύλιξεν. Η πτωχή μήτηρ του τον απέθεσεν ίσως εύθης μετά την γέννησιν επί ξηρού χόρτου, ως μετά τινος αιώνος εις την φάτνην ή Μαρία τον Ιησούν, και τον εκάλυψεν υπό την οικιακήν της Αθηναίς αιγίδα. Αλλά οι μεγάλοι νόες αναπτύσσονται εις εκείνους εκ των θνητών, οΐτινες προσκεφάλαιον άλλο δέν έχουσιν ειμή ψυχράν τινα πέτραν.

Τη δεκάτη του τοκετού ή Αθηναία λεχών ώνόμασε το βρέφος της Σωκράτην. Ο Σωφρονίσκος, νοήσας, ως φαίνεται, ότι δέν τον έχάρισαν προσύχου πνεύματος τέκνον οΐθεοι, ύπήγε να συμβουλευθής το μαντεϊον όποία ανατροφή ήμοζεν εις τον υιόν του. Η χρησμοφδός έβρεξε άπεκρίθη: « Άφες τον κύριον έαυτού. Θυσίασον εις τον Δία και εις τας Μούσας. » Ο άγαθός όμως άνθρωπος, λησμονήσας μετά τινα καιρόν την έντολήν του μαντείου, ενεχείρισε την γλυφίδα του λιθοξόου εις τον μονογενή.

Απέθανεν ο Σωφρονίσκος, και ο υιός ήναγκάζετο διά την ένδειαν του οίκου του να εξακολουθή το άνάρμοσον εις την φυσικήν του ροπήν εργόχειρον. Πολλάκις, βυθίζόμενος εις νοεράς μελέτας, δέν ήσθάνετο την φεύγουσαν εκ των χειρών του γλυφίδα· ο ήχος της πτώσεώς της τον απέσπα από τας σκέψεις του. Έκυπτε και επανελάμβανε το εργαλείον, μετ' όλίγον έστηρίζετο πάλιν επί του μαρμαρόου, και ούτω διήγεν εις μελέτας όλόκληρον την ήμέραν του.

Μετά καιρόν πλούσιός τις και φιλόσοφος άνήρ, ο Κρίτων, θελήθει από την περίοικον, άρέλειαν και πενίαν του λιθοξόου, έφιλιώθη μετ' αυτού, τω έχορήγησε τας προς ζών, τον έπρομήθευσε δι' έξόδων του διδασκάλους, τον έπροξένησε σχέσεις πεφωτισμένων άνδρών και τον ενεπιστεύθη την ανατροφήν των τέκνων του.

Ο Σωκράτης έμαθήτευσεν υπό τον Κλαζομένιον Αναξαγόραν, περίφημον φιλόσοπον της Ιωνικής Σχολής. Ηκροάσθη τον Μιλήσιον φιλόσοπον Αρχέλαον, έδιδάχθη από τον Δάμωνα, διδάσκαλον του Περικλέους, την μουσικήν, από τον σοφιστήν Πρόδικον την ρητορικήν, από τον Εύηνον την ποίησιν, από τον Κυρηναϊον Θεόδωρον την γεωμετρίαν, και από την Διοτίμαν και Ασπασίαν, δύο γυναίκα, των όποιων τας προτερήματα έθαυμάζοντο από τους περιουστέρους του λαμπρού και άκαμάου αιώνος εκείνου άνδρα, έλαβεν έξαιρέτα μαθήματα διά της μετ' αυτών συναναστροφής των.

Πρό του Σωκράτους κύριον άντικείμενον της μελέτης των φιλοσόφων ήτο το σύστημα του παντός και τας της φύσεως φαινόμενα, ή δέ σπουδή της Ηθικής ήμελειτο. Ενόμιζον ότι αι άρχαι αυτής ήσαν έμφυτοι, και ότι ματαιώς ο φύσει άνεπίδεκτος τελειοποιήσεως ήθελε διατρέψει εις την θεωρίαν και διάκρισιν του καλού και του κακού. Η

σοφία των όλη περιωρίζετο εις γνωμικά τινα, υπαγορευόμενα εκ της πείρας και χρείας τυχούσης άπαγγελλόμενα. Είσηξεν ο Αρχέλαος το περι ήθών θέμα εις την σχολήν του, άλλ' ή μέθοδός του ήτο έπισφαλής και ύπηρεζε χωρίς αποτέλεσμα.

Ο Σωκράτης λοιπόν απέβλεψε πρώτος εις το ήθικόν όφελος· παρατήρησεν ότι ο άνθρωπος, διά να κατασταθής σοφός, χρεία να μορφωθής άγαθός και φιλόκαλος· ότι μέχρι τουδε προσηλονόμενος εις τους άστέρους, ήγνώσει τας διατρέχοντα υπό τους πόδας του· ότι άπαύστως εις τας ούράνια περιηγούμενος, κατήντα ζένος εις τον ίδιον του οίκον· ότι ή ψυχή εινε έπιδεκτική τελειοποιήσεως· ότι οΐ τότε έγήρασκον χωρίς να γευθώσι την άληθή της παρούσης ζωής γλυκύτητα· και τοιουτοτρόπως επανήγαγεν επί γής την εις τας περιουχάς των άστέρων αποπλανηθείσαν φιλοσοφίαν.

Η διδασκαλία του Σωκράτους άντικείμενον μέν ειχε την θεμελιωσιν της φιλοσοφίας όλης επί της ήθικής, της δέ ήθικής επί του συνειδότος· διά τουτο έπροσπάθει να εισάγη τον άνθρωπον εντός έαυτού, διά να τον κάμη ν' ανακαλύπτη ότι μις και της αυτης πηγής ναμακτα εισι το άληθές και το ώφέλιμον. Τοιαύτη διδασκαλία όμως διδάσκαται μάλλον παραδειγματικώς, ή άπ' άμβωνος και ρήτορας. Ο κόσμος εκτιμά τας ψηλαφητά· τουτο το έγνώριζεν ο Σωκράτης. Πώποτε δέν έσύστησε σχολειον, διότι ειχεν ανάγκην μάλλον μιμητών ή μαθητών.

Εις τρία δύναται τις να διαίρεση την όποιαν ο υιός του Σωφρονίσκου επεχειρίσθη μέθοδον προς την άνκμύρωσιν: Α'. Κατέκρουσε τας σκοτιζούσας την φιλοσοφίαν πλάνας. Β'. Ωδήγησε τον άνθρωπον εις την πηγήν της άληθείας. Γ'. Έδειξε την ασφαλέςτεραν όδόν του να διευθύνεται ο νοός εις τοιαύτην έρευναν.

Κατέκρουσε τας σκοτιζούσας την φιλοσοφίαν πλάνας· όρισας τον σκοπόν των φιλοσοφικών μελετών εις τας πραγματικές ώφελείας· εμπνεύσας γενναία αισθήματα, και δι' αυτών κρημνίσας την ποταπήν ιδιοτέλειαν των σοφιστών, μετερχομένων την φιλοσοφίαν ως όργανον της φιλοδοξίας και πλεονεξίας των· περιφρονήσας διά τινος εύγενούς δυσπιστίας την ματαιάν έξόγκωσιν των πνευμάτων, άνυψουμένων τολμηρώς πέραν των άληθινών όρίων της έπιστήμης, και βυθίζομένων εις υποθέσεις υπαγορευόμενας από άλαζονείαν και άπειρίαν, μη συνολογουμένας από τον όρθον λόγον, και, ως έπος ειπείν, άδιαιλύτους· συστείλας την σφαιραν των σπουδών, διά να τας καταστήση στερεωτέρας. Περιπλέον, επί τω αυτώ σκοπώ, έπληξε καιρίως την ψευδή επίδειξιν διά τινος σπουδαίας άμφιβολίας, ήτις αναγκαστικώς οδηγεί εις την φιλομάθειαν. Έλεγεν ότι εν μόνον ήξέυρει, το ότι δέν ήξέυρει τίποτε· και τουτο, διότι παρατήρει ότι ή φιλοδοξία έγέννησε την ματαιοφροσύνην εκείνην, την υπό τον φλοιόν της έπιστήμης περικαλυπτομένην και την πραγματικήν της άληθείας αξίαν περικαλύπτουσαν. Η κιβδηλευθείσα υπό των σοφιστών φιλοσοφία συνήριζετο ποταπώς τας επί του θεάτρου βασιλευούσας ώραίας τέχνας και τας δημοσίας οικοδομάς· θεατριζομένη εις τον όχλον, νύχαριστειτο να χειροκροτήται χωρίς να έξεταζή αν ήνε αξία χειροκροτήσεως. Εντεύθεν ή έπιπολαϊότης, εντεύθεν ή διαλεκτική επίδειξις, εντεύθεν διττή άγνοια· μία ή εκ της

εύπιστίας, διατρανούσα αυτην άφ' έαυτης, άλλη ή ψευδομένη εις έαυτην και ψευδολογούσα ένώπιον των άλλων, διότι υπεκρίνετο ότι ήπιστατο όσα ήγνώσει.

Ωδήγησε τον άνθρωπον εις την πηγήν της άληθείας. Πας άνθρωπος έχει εν έαυτώ κειμήλιον σοφίας· άληθής δέ σοφία δέν εινε ή δανειζομένη από άλλους, άλλ' ή από ήμας αυτους· έξαντλουμένη. Ο τυφλώς οδηγούμενος από τας ζένους κρίσεις χάνει το δικίωμα του σοφού· μόνος ο σταθμίζων τας οικείας πράξεις φθάνει εις την της έπιστήμης πηγήν, και ή πηγή αυτη εινε, κατά τον Σωκράτην, το γνωρίζειν έαυτόν. Ενθυμήθητε την μεταξύ Σωκράτους και Εύθυδήμου διάλογον:

« Είπέ μοι, ω Εύθυδήμει, υπήγες ποτέ εις τους Δελφούς; — Δις μάλιστα. — Παρατήρησες εις το μέτωπον του ναού την έπιγραφήν Γνωθι σαυτόν; — Την παρατήρησα. — Επεθύμουν να ήξουρα, παρετρέξας την έπιγραφήν ταύτην ή έδοκίμασες να γνωρίσης τον έαυτόν σου; — Όχι· άληθώς· ειπα ότι άρεστά καλά γνωρίζω έμυυτόν, διότι άλλέως ήθελον εισθαι εις παντελή άγνοιαν. — Τί λοιπόν έννοεις με το γινώσκειν έαυτόν; Στοχάζεσαι ότι άρκει μόνον να γνωρίζη τις το όνομά του, το σώμά του; ... Ο έαυτόν γινώσκων πρέπει να ενεδάτσει εις όλας τας ήθικας δυνάμεις του, να έξιχνιάσεν όλα τας χρέη του. — Είμαι της αυτης γνώμης· ο μη γινώσκων τας ήθικας του δυνάμεις άγνοεί έαυτόν. — Επεται λοιπόν ότι, εκ μέν της άληθοϋς γνώσεως έαυτών οΐ άνθρωποι πλείστα απολάουσιν άγαθά, εκ δέ της ψευδοϋς έαυτών γνώσεως πλείστα κακά υποφέρουσιν. Οΐ έαυτους γινώσκοντες και τας δυνάμεις των σταθμίζουσιν· οΐ δέ μη ειδότες έαυτους, διά το να ήπατήθησαν εις τας ίδιαις των δυνάμεις, πάσχουσιν όμοίαν άγνοιαν και περι των λοιπών ανθρώπων ή πραγμάτων και ούτε όσα χρειάζονται ήξέυρουν, ούτε όσα πράττουσι γνωρίζουν, ούτε όσα μετέρχονται, άλλλ, καθ' όλα σφάλλοντες, και εις τας άγαθά αποτυγχάνουσι και εις δεινά περιπίπτουσι. » (1).

Ο Σωκράτης έδειξε την ασφαλέςτεραν όδόν του να έρευνά ο νοός την πηγήν της σοφίας διά της μεθόδου, της δικαίως λαβούσης το όνομα Σωκρατική. Με σοφιστήν διαφιλονεικόν, μετήρχετο είδος λόγου διάφορον εκείνου, με το όποιον συνήθως ώμίλει προς τους μαθητάς του. Οτε μέν εφαινετο ότι δανείζεται τας ίδιαις εκείνου όπλα, ότε δέ, συνομιλών με τους μαθητάς, ενεδύετο ύφος σοφιστικόν, δέν ήμέλει ούδένα χαρακτήρα των, και επί τέλους άφινε να τον νικώσι διά να αποδεικνήη ότι έπισφαλής ήτο ή σοφιστεία· γενικώς όμως μετεχειρίζετο την ερώτησιν, προσποιούμενος άγνοιαν των πραγμάτων, περι των ήν ο λόγος. Επαναλαμβάνων ότι ούδέν οΐδεν, ήνοιγε στάδιον εις τον συνδιαλεγόμενον μετ' αυτού να ερωτά έαυτόν και άφ' έαυτού τας άπορίας να λύη. Μετήρχετο θαυμασιώς και την ειρωνείαν· διότι όστις άντιφέρεται με πνευματώδη λαόν, πολλούς αριθμούντα πολιτισμένους και πεπαιδευμένους άνδρας, εις μόνην ταύτην άνκακλύπτει όπλον καιρίως πλήττον τας αδυναμίας.

Διά τοιούτων μέσων ο θεός εκείνος άνήρ επραγματοποίησε τον μέγαν αυτού σκοπόν, και τοιουτοτρόπως κα-

(1) Ξενοφ. Απομν. Βιβλ. Δ'. Κεφ. 6'.

τέβαλεν άκέραιον το υπό των σοφιστών άνεγερθέν σαθρόν τείχος εναντίον της άληθείας.

Η κατά τας αρχαίας εποχάς περι ύπάρξεως Θεού απόδειξις, μόνη διατηρηθείσα μέχρι των ήμερών μας αρχέτυπος και άκεραία, εινε του Σωκράτους, εκ της φιλοσοφίας του Αναξαγόρου πηγάσασα.

« Είπέ μοι, Αριστόδημει, εθαύμασάς ποτε ανθρώπους τινάς διά την σοφίαν των; — Μάλιστα. — Δέν με τους όνομάζεις; — Πρό πάντων εθαύμασα τον Όμηρον εις την εποποιήαν, τον Μελανιππίδην εις τους διθυράμβους, τον Σοφοκλέα εις τας τραγωδίας, τον Πολύκλειτον εις την άνδριαντοποιήαν, και τον Ζεύξιν εις την ζωγραφικήν. — Τίνες λοιπόν σοι φαίνονται αξιοθαύμαστοι· οΐ άψυχα και άκίνητα κατασκευάζοντες, ή οΐ έμψυχα και ενεργά; — Αναμφιβόλως πολυ πλείότερον οΐ ζώντα κατασκευάζοντες, αν αυτα γίνονται κατά γνώμην και όχι κατά τύχην. — Αλλά ύπόθεσ ότι άλλων μέν πραγμάτων άγνοείται ή χρήσις, άλλων δέ εινε πρόδηλος ή ώφέλεια· ποία εξ αυτών σοι φαίνονται τυχαία, και ποία κατά γνώμην; — Χρεία να δολογησωμεν ότι γνώμης έργα εινε τας έπωφελή. — (Ενταύθα ο Σωκράτης εκθέτει τας εξών σύγκριται ο διοργανισμός του ανθρώπου θαυμάσια.)... Τουτων λοιπόν τοσοούτω τεχνηέντως έχόντων, άμφιβάλλεις άκόμη αν ήνε γνώμης έργα; — Ούχι, μά Δία! άλλλ μάλιστα θεωρών αυτα, έξάγω ότι εισι σοφού τινος και ζωοπαρόχου δημιουργού τεχνάσματα. — Και μολονότι ο δημιουργός ούτος δέν εινε αισθητός, πρέπει μολοντούτο να τον πιστεύωμεν· διότι, καθώς αν και δέν βλέπωμεν την ψυχήν, την γνωρίζομεν όμως από τας ενεργείας της, ούτω και από τας δημιουργήματά της πρέπει να γνωρίσωμεν την θεότητα. » (1)

Άλλου ο Σωκράτης έλεγε περι Θεού ότι εινε άυλος, ότι ή σοφία και ισχύς του δέν έχουσιν όρους, ότι άμα πάντα όρα, πάντα άκούει, πανταχού πάρεστι και πάντων επιμελείται, και ότι ή ανθρωπίνη ψυχή εινε επί γής· άσθενής και άτελής εικών εκείνου. Εμάντευσε λοιπόν την μονάδα του Θεού, έμάντευσε την αθανασίαν της ψυχής... και τι περισσότερον, αν πιστεύσωμεν τους ύπομνηματίστας του Πλάτωνος, και τινας λέξεις φυγούσας από τας δύο εκείνα έξοχα χείλη.

Διά του Σωκράτους ο άνθρωπος έκαμεν εν τεράστιον βήμα, φθάσαν μέχρις ού ήδύνατο ανθρώπινον βήμα τότε να φθάση. Διά να κάμη και δεύτερον, έχρειάζετο αποκάλυψιν, και ο Σωκράτης, διά των λόγων, του βίου, και της τελευτής του, προητόμασε ταύτην την αποκάλυψιν.

Τιρόντι· ο υιός της Φαιναρέτης καθ' όλον της ζωής του το διάστημα προσέβαλλε την ισχύν των αισθήσεων, την όποιαν μετά τέσσαρας αιώνας κατέστρεψε της Μαιάς ο Υίός. Η φιλοσοφία του πρώτου ήτο όλη θρησκευτική, έλαφρά, γλυκεία, και ήθελέ τις ειπει ότι υπήρξε το ναμα, εκ του όποιου το χριστιανικόν ξύλον άρδευθεν, παρήγαγε τους όποιους γευόμεθα σήμερα καρπούς. Κανείς δέν άρνείται ότι ή καθαρά του Σωκράτους διδασκαλία, ει και πολυ πρώιμος, περιέχει όλα τας στοιχειά, όσα ή θρησκεία του Χριστού άνέπτυξεν έπομένως και εκαθάρισεν αναλόγως της εποχής. Και αν υποθέσωμεν ότι τινές των όμοίων μας προικίζονται ένίοτε από ύπεροχήν τινα, ή αν

(1) Ξενοφ. Απομν. Βιβλ. Δ'. Κεφ. 6'.

ποτε άνθρωπος κατέστη άξιος του να υποτεθή ως από ύπερμετρον εμπνεόμενος πνεύμα, ο άνθρωπος ούτος υπήρξεν άναμφιβόλως ο Σωκράτης.

Αν ή θρησκεία μας δεν θέλη πρόδρομον του Ιησού τον Σωκράτην, ήμεις θέλομεν άρκεσθή να τον ονομάσωμεν προ-Πρόδρομον· διότι και όντως ήτο εμπνευσμένος· μάς τὸ εἶπε, καὶ τὸ ἐπανελάβε. Πῶς θέλετε νὰ μὴ πιστεῦσωμεν λόγον ἀνθρώπου, ὕψους τὴν ἐαυτοῦ ζωὴν ὑπὲρ τῆς ἀληθείας; Θέλομεν ἀπόδειξιν τρανωτέραν ἀπὸ τοὺς λόγους τοῦ Σωκράτους ἀπονήσκοντος; Ναί, ήτο εμπνευσμένος· ήτο πρόδρομος τῆς μεγάλης ἀποκαλύψεως, τὴν ὁποῖαν ὁ Θεὸς ήτοίμαζεν ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν. Η ἀλήθεια καὶ ή σοφία δὲν πηγάζουσιν ἐξ ἡμῶν, ἀλλὰ καταβαίνουσιν ἐξ οὐρανοῦ εἰς τὰ σκεῦη τῆς ἐκλογῆς, τὰ ὁποῖα ὁ Θεός, κατὰ τὰς ἀνάγκας τῶν ἐποχῶν, καταπέμπει. Τὰ σκεῦη ταῦτα διέσπειρεν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, καὶ ήσαν τῆς πανσοφίας του ψεκάδες, μέχρι τῆς εὐδαίμονος στιγμῆς, καθ' ἣν ἀφθόνως μάς ἐβράντισε διὰ τοῦ αἵματος τοῦ Υἱοῦ του.

(Ἔπεται τὸ τέλος.)

ΜΕΛΕΤΑΙ ΤΗΣ ΦΥΞΕΩΣ.

Ο ΑΗΡ ΕΣΤΙ ΤΟ ΑΡΜΑ ΤΟΥ ΗΧΟΥ.

Τὸ βρυστὸν τοῦτο, ὅπερ πληροὶ πᾶσαν γωνίαν τοῦ ἡμετέρου πλανήτου καὶ ἐν ᾧ αἰετοπε διατελοῦμεν βυθίζομενοι, καὶ ὅπερ ζωογονεῖ καὶ θερμαίνει τὸν κύλπον τῶν πλασμάτων ἀπάντων, ἐκτὸς τῶν λοιπῶν εὐεργετημάτων του, χρησιμεύει προσέτι εἰς τὸ μεταδίδειν διὰ τῆς ἀκοῆς τὴν διάνοιαν τοῦ ἀνθρώπου. Ἄνευ τῶν ἠχητικῶν κραδασμῶν τοῦ ἀέρος, ἡ φύσις ἤθελε διατελεῖ ἐν βαθυτάτῃ σιγῇ· ἄνευ τοῦ ἀέρος, οὐδέποτε ἡ καρδία ἤθελεν αἰσθάνθῃ τὴν ἀκράτητον συγκίνησιν, ἣτις τὴν ταράττει ἐκ μόνου τοῦ ὀνόματος τῆς ἀγάπης.

Ὁ ἀήρ, ἀπαξ τελευτῆς εἰς κίνησιν, οὐδέποτε ἀναστέλλεται. Η ἐκ τῆς ἐκφωνήσεως μιᾶς λέξεως ἐγειρομένη κίνησις ἐξακολουθεῖ πάντοτε, καὶ ἐπὶ τοῦ φακέλλου τῆς ἀτμοσφαιρας εἶνε γεγραμμένον πᾶν ὅ,τι εἶπε ποτὲ ὁ ἀνθρώπος.

Η φύσις τοῦ ἡχου οὐδαμῶς ἐξομοιοῦται πρὸς τὴν τῆς εὐωδίας, ὅσην τὰ ἄνθη ἀποπέμπουσι· κώδων κρούμενος οὐδὲν στερεῖται τῆς οὐσίας αὐτοῦ, καὶ ὁ ἡχος διαχέεται περὶ αὐτόν. Ἐὰν κρούσης λύραν, αἱ χορδαί, δονούμεναι καὶ ταραττόμεναι, διαδίδουσι τὸν δονισμόν εἰς τὸν γείτονα ἀέρα· οἱ κραδασμοὶ οὗτοι φθάνουσι μέχρις ἡμῶν, καὶ τὸ ἄκουσμα τοῦ ἡχου οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ τὸ κρούσμα αὐτὸ, τὸ ὁποῖον τὰ ὄτα ἡμῶν δέχονται διὰ τῆς ἀνασεισεως τοῦ ἀέρος.

Ὁ ἀνθρώπος δύναται νὰ φαντασθῇ περὶ αὐτὸν πληθὺν ἀερίων ταχυπέτρων δαιμονίων, τὰ ὁποῖα ἔχει ὑπὸ τὰς διαταγὰς του. Ἀκαταπαύστως προσέχοντα ταῦτα εἰς τὰ διανοήματά του, ἅμα μίαν ἤθελε προφέρει λέξιν, ἐν τῷ ἅμα ἀναρπάξουσιν αὐτὴν καὶ μεταδίδουσι κύκλῳ· τούτων δὲ ἡ ταχύτης τοσοῦτον ἐστὶ μεγάλη, ὥστε διατρέχουσι χιλίους πόδας καθ' ἕκαστον δευτερόλεπτον. Δύναται λοιπὸν ὁ ἀνθρώπος νὰ ἴδῃ τὴν διάνοιαν φερομένην ἐπὶ

μικροῦ ἀέρος μέχρι τοῦ ὠτὸς τοῦ ἀκούοντος, καὶ τὴν αὐτὴν πνοὴν ἐπιφορτισμένην τὴν ἀπόκρισιν. Θέαμα μοναδικὸν ἤθελεν εἶσθαι ἡ παράστασις ἐκάστης διανοίας ὑπὸ τὸ σχῆμα ἐρασιμῶν δαιμονίων, περιβεβλημένων τὰ χρώματα ἅπαντα τῆς φαντασίας τοῦ λαλοῦντος. Ἐὰν πιστεῦσωμεν τὸν Δελλίλιον, δύναται τις νὰ ἴδῃ εἰς πᾶσαν συνδιάλεξιν ἀπειροὺς νύμφας ῥοδοστεφεῖς κρατούσας ἀνοδοσέμας ἀνὰ χεῖρας, καὶ μετὰ τοῦ βέματος τοῦ ἀέρος εἰσπερχομένας εἰς τὸ οὖς καὶ ἐξερχομένας ἐκ τοῦ στόματος.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἡ γλῶσσα ἡμῶν, ταράττουσα τὸν ἀέρα, δύναται νὰ διαβιβάξῃ ὑπὸ τὰ ὄμματα ἡμῶν τοὺς λαμπρότερους τῆς φύσεως πίνακας. Η περὶ ἡμᾶς ἀτμοσφαῖρα εἶνε ἡ πηγὴ τῆς καλλιπεσίας καὶ τῆς ποιήσεως, ἀπαιτεῖται δὲ ὀλίγος ἀήρ μετὰ τοῦ λαλοῦντος καὶ τοῦ ἀκούοντος· ἄνευ τούτου οὐδὲν. Ἐκ δὲ τούτου συγκινουῦνται αἱ καρδίαι, ἀνακινουῦνται τὰ πάθη, ὑψοῦνται ὁρόνοι καὶ ἀνατρέπονται βασιλεία. (1)

Οἱ φυσικοὶ συγκρίνουσι τὸν τρόπον, δι' οὗ ὁ ἡχος διαδίδεται, πρὸς τὰ κυκλοτερῆ κύματα, ἅτινα ἐπισυμβαίνουσιν ἐπὶ τοῦ ὕδατος ὅταν τις ῥίπτῃ λίθον ἐντὸς δεξαμενῆς. Οἱ κραδασμοὶ τῶν ἠχητικῶν σωμάτων ἀποτελοῦσιν εἰς τὸν ἀέρα κύματα προσόμοια, καὶ αὐτὰ αὐξανόμενα μεταδίδουσι πρὸς ἄλληλα τὸν ἡχον, καὶ ἀφικνουῦνται οὕτω μέχρις ἡμῶν. Ὅτι δὲ ὁ ἡχος διοχετεύεται μόνον ὑπὸ τοῦ ἀέρος, δεικνύει τὸ ἐξῆς ἀπλούστατον πείραμα: Ἐγκλειόμεν εἰς πνευματικὴν τινα μηχανὴν ἢ ἀεραντλίαν ἐκκρεμῆς ἢ ὠρολόγιον, τοῦ ὁποῖου ὁ ἡχος ἐξασθενεῖται καθόσον ἀντλεῖ τις τὸν ἀέρα, παύει δὲ ὀλοτελῶς καὶ ἐκλείπει ὅταν τὸ δοχεῖον ἐκκενωθῇ. Τότε βλέπομεν τοὺς τροχοὺς ἐνεργοῦντας, τὸ σφυρίον κρούον, ἀλλ' ὁ χαλκὸς μένει ἄφωνος καὶ μόνῃ ἡ κίνησις δεικνύει τὴν φυγὴν τοῦ χρόνου. Ὅθεν ἐὰν καὶ ἡμεῖς ἐξώμεν ἐντὸς τοῦ κόσμου ἄνευ ἀέρος, τρομερωτάτη σιγὴ ἤθελε μάς περικυκλώσει καὶ τὸ ἀκουστικὸν ὄργανον ἤθελεν ἀποβῆ πάντῃ ἄχρηστον.

Ὅσο ἀναβαίνει τις εἰς τὰ ὕψη τῶν ὄρεων, τοσοῦτῳ ὁ ἀήρ ἀραιουῖται, λεπτύνεται, καὶ τοσοῦτῳ ὁ ἡχος ἐξασθενεῖται. Ὁ Σωσύριος, πυροβολήσας εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Λευκοῦ ὄρους, τοῦ ὕψηλοτέρου τῶν Ἄλπεων ὄροπεδίου πρὸς τὴν Σαβοῖαν, ἤκουσεν ἀδύνατόν τινα κρότον, ὅσον προσε-νεῖ λεπτὴ βάρδος ὀραουμένη· ἀπ' ἐναντίας ὅσοις καταβαίνει εἰς τὰ βάθη τῆς γῆς, εἰς τὰ ἄντρα καὶ τὰ σπήλαια, τοσοῦτῳ ὁ ἀήρ πυκνοῦται καὶ ὁ ἡχος ἐνδυναμοῦται. Ἰπάρχει ἐν Φούλδῃ, γῶρᾳ τῆς ἄνω Γερμανίας, φρέαρ ἔχον 300 περίπου σπιθαμῶν βάθος, μικρὰ δὲ τις πέτρα, ῥιπτομένη ἐν τῷ φρέατι τούτῳ, ἐπιφέρει κρότον προσόμοιον πρὸς τὸν κρότον πολλῶν συνάμα κανονοβολισμῶν· ἀναμφιβόλως ἡ πύκνωσις τοῦ κρότου τούτου προέρχεται καθότι ὁ ἀήρ, σθηριζόμενος πανταχόθεν, ἀντληθεῖ ὡς ἐν τυμπάνῳ.

Ὁ τρόπος, καθ' ὃν ὁ ἡχος μεταδίδεται, ἐδίδαξε βεβαίως πῶς ἡ ἡχὴ σχηματίζεται. Ἄμα τὰ κύματα τοῦ ἀέρος ἀπαντήσωσιν ἐμπόδιον, γίνεται ἀντίκρουσις, τουτέστιν ἀντανακλῶνται καὶ διασειοῦσι νέα μόρια, τῶν ὁποῖων αἱ κινήσεις ἐπαναφέρουσι τὸν ἡχον εἰς τὸ μέρος,

(1) Ἐν τῇ Γαλλίᾳ ἐν ᾧσιν ἀρκεῖ ὅπως περιτρέψῃ εἰς ἕξαιψιν τὰς κερκίδας, καὶ ἀνατρέψῃ ἢ ὑποστηρίξῃ ὁρόνον τινα. Τούτο δὲ οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ ὀλίγος ἀήρ τεταραγμένος, ἀλλὰ τεταραγμένος διὰ τῆς πύκνωσός του· καὶ εἶδομεν τί δύναται ἡ εὐθυμία παρὰ τοῖς Γάλλοις.

ἀπ' οὗ ἐξήλθεν. Οἱ ἐν σχήματι ἑλλειπτικῷ θόλοι ἔχουσι τὴν ἐξῆς ιδιότητα μοναδικήν· δύο ἄνθρωποι, ἱσάμενοι ἐν ἀμφοτέραις ταῖς ἐστίαις τῆς ἑλλείψεως, δύνανται νὰ συνδιαλέγονται ἐνώπιον πλήθους μαρτύρων παρ' οὐδενὸς ἀκούομενοι· οἱ κυματισμοὶ ἀκολουθοῦσι τὴν ἐνυπάρχουσαν ἐντεχνον ὁδὸν, καὶ μόνῃ ἡ ἡχὴ ἀντιλαλεῖ.

Τοιαύτη ἡχὴ ἀπετελεῖτο ἐν τῷ μεγάλῳ ναῷ τοῦ ἐν Σικελίᾳ Ἀκράγαντος, μεγάλης πόλεως παρκακισμένης μεσημβρινῶς τῷ ὁμωνύμῳ ποταμῷ. Ἐκεῖ, κατὰ τὴν διήγησιν περιηγητοῦ τινος, τὸ φαινόμενον τοῦτο, ἐπὶ πολὺν χρόνον ἀγνοούμενον παρὰ τοῖς πλείστοις, ἐγένετο πολλὰκις πολλῶν σκανδαλωδῶν συμβάντων αἰτία· καθότι, πολλῶν ἐξομολογητηρίων κειμένων ἐν μιᾷ τῶν ἐστιῶν τῆς ἑλλείψεως, οἱ εἰδότες τὸ ἀπόκρυφον τοῦτο, ἱστάμενοι ἐν τῇ ἐτέρᾳ ἐστία, ἤκουον ὅλας τὰς λέξεις τοῦ ἐξομολογουμένου καὶ τὰς νοουσίας τοῦ πνευματικοῦ. Ἐκ δὲ τούτου αἱ μᾶλλον ἀπόκρυφοὶ ἐρωτοληψίαι κατεμανθάνοντο, καὶ οὐδὲν ἠκούετο ἄλλο εἰς τὴν πόλιν, ἢ τὰ συμβάντα τῶν εὐτυχοῦντων ἐραστῶν καὶ αἱ συμφοραὶ τῶν δυστυχοῦντων συζύγων. Ἐπὶ τέλους ὁ ἐν Ἀκράγαντι ναὸς ἐγένετο ὡς τὸ ἀνάκτορον τῆς ἀληθείας, καὶ ἴσως οὐδεμία καλὴ οἰκογένεια ἤθελε διαμείνει εἰς τὴν πόλιν ἐκείνην, ἐὰν τυχαίως δὲν ἀνεκαλύπτετο ἡ τοῦ ἀρχιτέκτονος πονηρία. Ἐν τῷ ἅμα τότε μετετοπίσθησαν τὰ ἐξομολογητήρια, καὶ τὸ πᾶν ἐπανῆλθε πάλιν εἰς τὴν συνήθη τάξιν.

Φαινόμενον ἄλλου εἶδους συμβαίνει ἐν τῷ πύργῳ τῆς Σιμωνίτης, πλησίον τῶν Μεδιολάνων. Αἱ ἐλάχισται ὀργάνου τινὸς προσηγήσεις ἀποτελοῦσιν ἐν αὐτῷ τὴν πολυφθογγον ἀρμονίαν μουσικῆς συμφωνίας· ἡ δὲ ἡχὴ αὕτη προέρχεται ἐκ δύο μεγάλων πτερύγων τῆς οἰκοδομῆς, κειμένων τῆς μιᾶς ἀπέναντι τῆς ἄλλης, καὶ τῶν ὁποῖων αἱ ἀναλογίαι εἰσὶ τοσοῦτῳ καλῶς κατεσκευασμένοι, ὥστε ἀποπέμπουσι τοὺς ἡχους ὡς δύο τινὰ κάτοπτρα πολλαπλασιάζουσι μίαν δᾶδα.

Εἰς τοιαύτην τινὰ αἰτίαν, καὶ ἰδίως εἰς τὴν τῆς συστολῆς καὶ διαστολῆς τοῦ ἀέρος, ἀποδοτέον τὸ φαινόμενον τοῦ περιφήμου ἀνδριάντος τοῦ Μέμνονος, ὅστις, κατὰ τὸν Πλίσιον, Φιλόστρατον καὶ Στράβωνα, ἐξέφερον ἡχους ἀρμονικοὺς περὶ τὴν ἀνατολὴν τῆς αὐγῆς. Οἱ Αἰγύπτιοι ἔστησαν τὸν ἀνδριάντα τοῦτον ἐπὶ τῶν ὄχθων τοῦ ποταμοῦ Βήλου, πλησίον τοῦ τεμένου τοῦ θεοῦ Ἄπιος· ὅπερ δὲ ἐξείσιον ἦν ὅτι, τὴν μὲν πρῶτην προσβαλλόμενος ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου, ἐξέπεμπεν ἡχον μελωδικόν, τὴν δὲ ἐσπέραν, θλιβερὸν καὶ πενθήρη, ὡς εἰ ἐπεπόθει τὴν παρουσίαν τοῦ φωτός. Πρέπει ἤδη νὰ παραδεχθῶμεν τὴν ἐξήγησιν τοῦ φαινομένου τούτου ὡς ἐξῆς: Ἰποθέσωμεν ἀνδριάντα τινὰ ἐκ μετάλλου, ἐμπεριέχοντα ὄγκον ἀέρος, τὸν ὁποῖον αἱ ἡλιακαὶ ἀκτίνες θερμαίνουσι καὶ διαστελλοῦσιν. Ἐὰν τις θέσῃ εἰς τὸ στόμα τοῦ ἀνδριάντος τούτου γλωσσίδα αὐλοῦ ἢ βαρυαύλου, ὁ διαστελλόμενος ἀήρ διαφεύγει ἐκ τῆς ἐισόδου ταύτης, καὶ ὁ ἀνδριάς ἐκφέρει ἡχους σαφεῖς καὶ εὐφροσύνους. Ἐν τούτοις, ὅταν ὁ ἥλιος δύῃ καὶ ὁ ἀνδριάς ψυχραίνηται, εἰσερχόμενος ὁ ἀήρ εἰς τὸν κόλπον αὐτοῦ, παράγει θόρυβον κωφὸν καὶ γοερὸν. Τοῦ ἀποτελέσματος ὄντος τὴν μὲν πρῶτην ἐξωτερικὴν τὴν δὲ ἐσπέραν ἐσωτερικῶς, ἡ διαφορὰ τῶν ἡχων ἐξηγεῖται φυσικῶς.

Η συμπίεσις τοῦ ἀέρος παρήγαγε πειράματα πολλοῦ

λόγου ἄξια, καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις τὰ τῶν ἀνεμοκρότων ὄπλων· ὀλίγος ἀήρ, πιεζόμενος ἐντὸς σωλήνος, ἐκσφενδονίζει ἀλληλοδιαδόχως δώδεκα σφαίρας εἰς ἀπόστασιν ἑκατὸν καὶ ἐπέκεινα βημάτων. Εἰς τὴν συμπύκνωσιν τοῦ ἀέρος ἀποδοτέον καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ Πλουτάρχου ἀναφερόμενον ἐξῆς γεγονός: Ἐπὶ Κουίντιου Φλαμινίου, κυβερνήτου τὴν Ἑλλάδα ἐπ' ὀνόματι τῆς Ῥώμης, τῆς ἐλευθερίας τῶν Ἑλλήνων διακηρυχθείσης, ἡ δύναμις τῶν ἀλαλαγμῶν καὶ τῶν κραυγῶν ἐβρίψε νεκροῦς κατὰ γῆς πολλοὺς κόρακας, τυχαίως τότε διαβαίνοντας ἀνωθεν τῆς συνελεύσεως τοῦ λαοῦ.

Ὁ μηχανισμὸς τῶν ἀντλιῶν ἡμῶν ἐπίσης βασιζέται ἐπὶ τῆς βαρύτητος τοῦ ἀέρος. Βυθίζομεν σωλήνα ἐντὸς πηγῆς ὕδατος, τοῦ σωλήνος δὲ τούτου ἐκκενοῦμεν τὸν ἀέρα· πάραυτα τὸ ὕδωρ, ὠθούμενον εἰς τὸ κενὸν τοῦτο διὰ τοῦ βάρους τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀέρος, ἀνέρχεται ἐκ τοῦ βάθους τῆς πηγῆς καὶ ἐκρέει. Ὅθεν, ἐπιβαρύνοντες τὸν ἀέρα ἐπὶ μεγάλου ποσοῦ ὕδατος, παράγομεν ἀντλίαν τινά. Ἰδοὺ λοιπὸν πῶς ὁ ἀήρ ἐγένετο ὑπηρέτης τοῦ ἀνθρώπου.

Τὰ λαμπρότερα τῆς φύσεως θεάματα προέρχονται ἐκ τοῦ ἀέρος. Ἐν αὐτῷ γίνονται τὰ νέφη, ἐν αὐτῷ καὶ ὁ κεραικὸς ἀνάπτεται, καὶ ἡ αὐγὴ ἐκτελεῖ τὴν θριαμβευτικὴν εἴσοδον αὐτῆς. Ὁ ἀήρ ἐστὶν ὁ ἀγρὸς τῶν καταιγιδῶν, τῶν ὑετῶν καὶ τῶν παγετῶν· πρὸς δὲ, τῆς δρόσου καὶ τοῦ φωτός. Αἱ βροχαὶ πίπτουσιν, αἱ δρόσοι ἐπιτίθενται καὶ οἱ ποταμοὶ φέρονται εἰς τὰς πηγὰς αὐτῶν ἐπὶ πτερύγων ἀνέμων. Ἄπαντα σχεδὸν ἡ τάξις τῆς οἰκουμένης προέρχεται ἐκ τοῦ ἀοράτου τούτου βρυστοῦ, τὸ ὁποῖον περικυκλοῖ τὴν σφαῖραν καὶ ἀνέρχεται εἰς τὸν οὐρανόν. Ἄνευ τοῦ ἀέρος, οἱ ἀγροὶ ἤθελεν διατελεῖ τεθλιμμένοι καὶ ἀκίνητοι. Ὁ ἀήρ τοὺς ζωογονεῖ, τοὺς ὠραρίζει καὶ τοὺς γονιμοποιεῖ, καὶ ὅτε μὲν, ὡς ζέφυρος ἐλαφρὸς, παίξει ἐπὶ τῆς γλόφης, θωπεύει τὰ ἄνθη καὶ στενάζει εἰς τὰ ἄλση· ποτὲ δὲ, ὡς ἀνεμὸς ὀρμητικὸς, πολεμᾷ εἰς τὸν οὐρανόν, διασειεῖ τὴν κορυφὴν τῶν δασῶν καὶ ἀναμιγνύει τὴν φοβερὰν φωνὴν αὐτοῦ πρὸς τὸν πάταγον τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὰς κραυγὰς τῶν πτηνῶν.

Τὰ μεγαλῆτερα τέλος πάντων φαινόμενα ἐπιτελοῦνται διὰ τοῦ ἀδιοράτου τούτου ἐπιμελητοῦ. Ὁ ἀήρ, πηγὴ αἰωνία τῆς ζωῆς τῶν ὄντων, ἐμψυχοῦται ἐν τῷ στόματι ἡμῶν ἵνα ἐναρθρώσῃ τὰς διανοίας, καὶ αἱ ἀρμονικαὶ κυματώσεις αὐτοῦ ἐπιφέρουσι προσέτι πηγὴν ἡδυπαθειῶν. Ἄνευ τούτου, τὸ πᾶν ἤθελεν εἶσθαι σιγῇ· ἄνευ τούτου καὶ τὸ φῶς αὐτὸ δὲν ἠδύνατο ποτὲ νὰ διασκεδάσῃ τὰ σκότη. Ὀλίγου μόνον ἀέρος ἐχρειάσθη ὁ Δημιουργὸς ἵνα ποιήσῃ τὴν αὐγὴν καὶ τοὺς ἡχους· οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι ὁ οὐρανὸς παραλαμβάνει παρὰ τῆς ἀτμοσφαιρας ἅπανσαν τὴν καλλονὴν καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν αὐτοῦ. Ἐὰν αὐτὸ τὸ αἶθρον βρυστὸν δὲν περιεκύκλω τὴν γῆν, ὁ λαμπρὸς ἀστὴρ τῆς ἡμέρας, λυπηρὸς καὶ πένθιμος, ἤθελεν ὁμοιάζει πρὸς τὰ ἀπαίσια ἐκείνα πυρὰ, τὰ καίοντα ἐπὶ τῶν ἀγρῶν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ σκότους τῆς νυκτός, φῶς φρικαλέον ἤθελεν ὑπάρχει ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ τὰ βλέμματα ἡμῶν ἤθελεν βυθίζεσθαι μόνον εἰς τὰς ἀβύσσους τοῦ δρατοῦ σκότους, ὅσον περιγράφει αὐτὸ ὁ Μίλτων. Πλὴν ἡ ἀτμοσφαῖρα, ἀντανακλῶσα τὰς ἀκτίνες τοῦ ἡλίου, φωτίζει τὴν σφαῖραν σύμπασαν, καὶ παρέχει τὸ λαμπρὸν

θέαμα τῆς περικλειοῦς οἰκουμένης· συγχρόνως δὲ ἀπειρία κόσμων, ἐξαφανιζομένων διὰ τοῦ φωτός τῆς ἡμέρας, ἐξακολουθοῦσιν ἐν τῷ οὐρανῷ τὴν σιγηλὴν πορείαν αὐτῶν.

Ἄνευ λοιπὸν τῶν ἠχητικῶν τοῦ ἀέρος δονήσεων, σιγῆ αἰωνία ἤθελεν ἐπικρατεῖν ἐν τῇ φύσει, καὶ ἐὰν δὲν περιεστοιχιζόμεθα ἐκ τῶν κυμάτων τῆς ἀτμοσφαιρας, ἡ διάνοια διέμενεν ἄρηστος. Οἷα ἔξοχος ἁρμονία μεταξὺ τοῦ ἀέρος, τοῦ ὕδατος, τοῦ βλέμματός καὶ τῆς ψυχῆς! μεταξὺ ἐνός βρουστοῦ ἀοράτου καὶ τῶν ἀναγκῶν ἐνός ἀσθενοῦς πλάσματος, θαυμασίου μόνον δι' ἃν ἔχει θαυμάσιον νοῦν!

ΤΙΝΑ ΠΕΡΙ ΚΙΝΑΣ.

(Συνέχεια. ἴδε φυλλάδ. ΜΓ').

Α'. ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ.

Κατὰ τὸν Ρέμουζάτ, τὸ βασίλειον ὅλον τῆς Κίνας, ἔχον 525 λευγῶν μῆκος ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον, 600 δὲ ἀπ' ἀνατολῶν πρὸς δυσμᾶς, καταρδεύεται ὑπὸ δύο μεγάλων ποταμῶν, τοῦ Κιάγκ καὶ τοῦ Κιτρίνου, ἐξ ὧν ὁ πρῶτος ἔχει 7 λευγῶν πλάτος εἰς τὰς ἐκβολὰς του. Καταταμνωμένη δὲ ὑπὸ πολυπληθῶν διωρύγων, δι' ὧν εὐκολύνεται ἡ συγκοινωνία, περιλαμβάνει ἡ χώρα διάφορα καὶ ποικίλα κλίματα ἀπὸ τοῦ ψύχους τῆς Σιβηρίας μέχρι τοῦ καύσωνος τῆς Ἰνδίας, καὶ ἐνταῦτ' ἰσχύει ζῶα καὶ φυτὰ εἰς διάφορους θερμοκρασίας εὐδοκιμοῦντα. Ἡ Κίνα ἐμπορεύεται, διὰ μὲν τῆς πόλεως εἴτε ἐπαρχίας Κιάκτα, μετὰ τῆς Ρωσίας, διὰ δὲ τῆς παραλίου Καντῶνος, μετὰ τῆς λοιπῆς Εὐρώπης. Τὸ πάλαι τὰ πλοῖα αὐτῆς ἐρθασαν μέχρι τῆς Ἀραβίας καὶ τῆς Αἰγύπτου, εἰς δὲ τοὺς Ῥωμαίους ἐγνωρίσθη διὰ τῆς μετάξης (Σηρικοῦ νήματος). Τέλος ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς φέρεται εἰς 333,000,000.

Ἡ θρησκεία τῶν λογίων, κατὰ τὸν Κουνφούκιον, προσβεύει ἓνα μόνον Θεόν· ἀλλ' ὁ αὐτοκράτωρ καὶ οἱ ἄρχοντες τιμῶσιν ἔτι καὶ τοὺς ἀστέρας, καὶ τὰ ὄρη, καὶ τὰς ψυχὰς τῶν γονέων καὶ τῶν σοφῶν.

Ἄλλη θρησκεία, ἡ τοῦ Λαό-Γαοῦ, ἀκμάσαντος κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ Κουνφουκίου καὶ τοῦ Σωκράτους, φαίνεται κράμα δεισιδαιμονιῶν, μαγείας, θαυμάτων καὶ ἀγυρτειῶν, ἀνάλογον μὲ τὸν Νεοπλατωνισμὸν διεφθαρμένον.

Τρίτη δὲ θρησκεία εἰσήχθη ἐκ τῆς Ἰνδίας ἡ τοῦ Βουδδά, ἐπικρατοῦσα αὐτόθι ἀπὸ τριῶν χιλιῶν ἐτῶν, προσβεβυμένη δὲ ὑπὸ τριακοσίων ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων.

Αἱ ἐπαρχίαι διοικιοῦνται ὑπὸ διαφόρων μεγιστάνων ἀνεξαρτήτων, συνεννοουμένων μετὰ τῆς Αὐτῆς ἀμέσως, ὅταν δὲν συμφωνῶσι κατὰ τι. Δύο συνήθως ἐπαρχίαι ὑποτελοῦσιν εἰς ἓνα ἡγεμόνα εἴτε ἀντιβασιλέα, ἐκάστη δὲ αὐτῶν ἔχει ἐπαρχὸν ἰδιαιτέρον, ἓνα ἔφορον τῶν γραμμῶν, ἓνα ἐπιμελητὴν τῶν δημοσίων χρημάτων, ἓνα ποινικὸν δικαστὴν καὶ δύο ἐφόρους, τὸν μὲν τῶν ἀλυκῶν τὸν δὲ τῶν αὐτοκρατορικῶν ἀποθηκῶν· ἕκαστον δὲ τῆς ἐπαρχίας μέρος ἔχει κατωτέρους διοικητὰς καὶ δικαστὰς. Οἱ ὑπάλληλοι διορίζονται ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος ἐκ τριῶν ἐνομάτων, προτεινομένων παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν ὑπαλλήλων

συμβουλίου· διότι, ὡς εἴρηται, ὑπουργοὶ δὲν ὑπάρχουσιν εἰς τὴν Κίναν, ἀλλὰ συμβούλια εἰδικὰ διέπουσι τοὺς διαφόρους κλάδους τῆς ὑπηρεσίας, οἷον τὰ στρατιωτικὰ, τὰ ναυτικὰ, κτλ. Ἐκ τούτων τὸ τῆς δικαιοσύνης λέγεται συμβούλιον τῶν ποινῶν καὶ τῶν κολάσεων· διότι βάσανος καὶ δικαιοσύνη συνωνυμοῦσι σχεδὸν εἰς τὴν χώραν ταύτην, ὅπου ἡ ἰδέα τῆς Κυβερνήσεως παριστάνεται διὰ τοῦ συμβόλου τῆς ράβδου. Τὸ δὲ συμβούλιον τὸ ἐπὶ τῶν ὑπαλλήλων ἐφορεύει πάντα τὰ λοιπὰ, καὶ συγκεντρώνει εἰς ἑν τὰς δυνάμεις τῶν.

Ἐκδίδεται κατ' ἔτος αὐτοκρατορικὸν μνηολόγιον, περιέχον τοὺς κλάδους τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας καὶ τοὺς ταύτην διευθύνοντας· ὁμοίως δὲ καὶ ἐφημερίδες τῆς Κυβερνήσεως, ἀναγγέλλουσα τὰ γενόμενα. Ἐκτὸς τῆς πολιτικῆς, καθ' ὅλα τὰ ἄλλα ἡ ἐλευθεροτυπία ὑπάρχει ἀπόλυτος· ἀλλ' ὅταν ὁ γράφων εἰς τὸν τύπον δὲν τιμῆσῃ τὸ γράμμα, διὰ τοῦ ὁποῦ σσημιεῖται τὸ ὄνομα τοῦ αὐτοκράτορος, ἀναβιβάζων αὐτὸ ἐξ ὧν γραμμῆς (τοῦ στίχου) εἰς τὴν κορυφὴν τῆς σελίδος, καὶ προστιθεὶς τιμητικόν τι ἐπιθετόν, κινδυνεύει νὰ κατατηρηθῇ μελῆδόν, καθὼς καὶ ἡ γενεὰ αὐτοῦ ὀλι!

Ἐπιπόλοιοι γεωγράφοι καὶ ἱστορικοὶ ἔφερον πάντοτε ἐκ τῶν ὑπερβορείων τόπων τὰ σμήνη τῶν βαρβάρων, τὰ ὁποῖα εἰσέβαλον εἰς τὴν Εὐρώπην μετὰ τὴν πτώσιν τῆς Ῥωμαϊκῆς δυναστείας καὶ καθεξῆς, ὡς ἂν ἦσαν οὗτοι ἱκανῶς εὐρύχωροι, ὥστε νὰ γεννήσωσι καὶ νὰ θρέψωσι τόσους λαούς· ἤδη ὅμως ὑπάρχει ἀποδεδειγμένον ὅτι πάντες σχεδὸν οὗτοι ἐξωμήθησαν κυρίως ἀπὸ τὴν Ἀσίαν.

Ἄλλ' ἡ Ἀσία ὅλη εὐρίσκειτο εἰς βαθὺ βυθισμένη σκότος, μόνη δὲ ἡ Κίνα κείτοι ὡς φάρος περὶ τὰς ἐσχατίας αὐτῆς ὑψωμένης. Εἰς τὰ χρονικὰ δὲ τῆς Κίνας εὐρίσκουμεν τὴν ἱστορίαν καὶ τῶν ἄλλων ἐθνῶν, μάλιστα δὲ τῶν ἀπειραρίθμων Ταρτάρων καὶ διαφόρων ἄλλων βαρβάρων, οἵτινες ἀπὸ τὰ βᾶθη τῆς Ἀσίας ἐξῆλθον διὰ νὰ καταπλημμυρῶσιν τὴν Εὐρώπην. Οἱ Οὐνοὶ ἐπηπειλοῦν καὶ αὐτὴν τὴν Κίναν, πρὶν ἐπιπέσωσι κατὰ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ Κράτους· διάφοροι δὲ Κινέζοι σοφοὶ ἔδειξαν εἰς τὸν Ρέμουζάτ καὶ Κλαπρόθ ὅτι καὶ τὰ ἄλλα ἔθνη, οἷον Γέτσι καὶ Ἀλανοὶ καὶ Ἄσιοι, ἐρείπια τῶν Γοθικῶν φυλῶν, ὑπελείφθησαν τῆδε κἀκείσε εἰς τὰ ὑψηλὰ τῆς Ἀσίας μέρη ὡς τέλματα τινα, τὰ ὁποῖα μένουσιν εἰς τὰς κορυφὰς ἀφοῦ ἀποσυρθῆ ἡ πλημμυρία.

Διὰ τοῦτο ὁ Ρέμουζάτ ἐνησχολήθη ἰδιαιτέρως εἰς τὴν ἔρευναν τῶν Ἀσιανῶν ἐθνῶν, διαγράφων εἰς ὑπόμνημα ἰδιαιτέρον τὴν ἑκτασιν τοῦ Κινεζικοῦ βασιλείου ἀπὸ τῆς Α' πρ. Χρ. ἑκατονταετηρίδος μέχρι τοῦδε· ἐπειδὴ πολλάκις καὶ πολλαχῶς τὰ ὄρια ταύτης μετακινήθησαν, ποτὲ μὲν μέχρι τῆς Σογδιανῆς καὶ τοῦ Ὄξου, ἢ καὶ τῆς Ἀρμενίας, ὅπου ἐπεμψε μετανάστας, ποτὲ δὲ εἰς τὰ ἐνδότερα.

Κατὰ τὸν Ρέμουζάτ, 87 ἔτη σχεδὸν πρ. Χρ. ἡ δυναστεία τοῦ Χάν (αὐτοκράτορος τῶν Κινέζων) ἐκοινωνε μετὰ τῶν περὶ τὸν Ὄξον τόπων, ζητοῦσα ἐκείθεν συμμαχίαν τινὰ κατὰ τῶν ἐπαπειλούντων ὀσμηρὰ τὴν ἐπικρατείαν του Οὐνῶν. Ἐκατὸν δὲ ἔτη μετὰ Χριστὸν στρατιὰ Κινέζων κατέβη μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς Κασπίας θαλάσσης, καὶ παρ' ὀλίγον εἰσέβαλεν εἰς τὸ Ῥωμαϊκὸν κράτος. Ὁ τότε δὲ περίπου αὐτοκράτωρ αὐτῆς, Ἄν-Θοὺν παρὰ τῶν Κινέζων καλούμενος (ἴσως τις ἐκ τῶν Ἀντωνίων), ἐπεμψε καὶ

πρεσβείαν διὰ τοῦ Τογαίν πρὸς τὸν αὐτοκράτορα, υἱὸν τοῦ οὐρανοῦ λεγόμενον· ὥστε μικραὶ τινες καὶ μακροναὶ σχέσεις ὑπῆρξαν βεβαίως μεταξὺ τῶν δύο τούτων μεγάλων ἐθνῶν, τὰ ὁποῖα ἦσαν κύρια τῶν πλείστων ἄλλων, συναπληθύνθησαν δὲ πρὸς ὀλίγον καὶ εἰς τὰ μεθόρια των, ἴσως μάλιστα καὶ ἐκινδύνευσαν νὰ συγκρουσθῶσιν ἀνεπαισθήτως, καθὼς ἐγγίζονται δύο γίγαντες διαβαίνοντες διὰ νυκτὸς πλησίον ἀλλήλων.

Ἄλλ' ἡ Κίνα ἐξετάθη πρὸς δυσμᾶς διαφερόντως κατὰ τὸν Ζ' καὶ Ι' αἰῶνα· διότι τότε συμπεριέλαβεν εἰς τῆς ἐπικρατείας τῆς τὸν εὐρύχωρον περίβολον καὶ βασιλεία ὀλόκληρα, καθὼς τὴν Βοχαρίαν, τὴν Κασμίρην καὶ τὴν Σαμαρκάνδαν· οἱ δὲ μεταξὺ Κασπίας καὶ Ὄξου νομάδες λαοὶ ἀνεγνωρίσθησαν κατ' ὄνομα τοῦλάχιστον καὶ πρὸς καιρὸν τινα μόνον ὑποτελεῖς. Ἀλλὰ καὶ ὁ υἱὸς τοῦ τελευταίου τῶν Σασανιδῶν βασιλέων τῆς Περσίας εἰς τὴν Κίναν εὐρεν ἄσυλον, φεύγων τὴν πορθητικὴν ἐπανάστασιν τοῦ Ἰσλαμισμοῦ θριαμβεύοντος.

Μετὰ ταῦτα ὅμως ὑπέστη καὶ ἡ Κίνα τὰς περιπετειὰς τῆς τύχης, καὶ εἰς πολλὰ μάλιστα ὑπὸ τῶν ὑπερβορείων ἐθνῶν διεμερίσθη βασιλεία, οἷον τὸ Κιτάνς, Ταγγοῦτὸς κτλ. ἕως οὗ ἐκυριεύθη παντελῶς ὑπὸ τῶν Μογγόλων. Ἀλλ' οὗτοι μεγαλυθέντες ἐξέτεινον πάλιν πρὸς δυσμᾶς τὴν δύναμιν καὶ τὸ ὄνομα τῆς Κίνας, διότι κατήντησαν μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς Σιλσίας. Ἐγγονος δὲ τῆς τοῦ Γκεγγίς Χάν ὀνομάσθη νικητῆς τῶν Φράγκων, ἐνῶ ὁ βασιλεὺς τῆς Περσίας ἦτο ὑποτελής τοῦ μεγάλου Χάνου τῆς Ταρταρίας, αὐτοκράτορος δὲ τῆς Κίνας.

Τότε ἐκ νέου οἱ βάρβαροι εἰσέβαλον ἐκ τοῦ κέντρου τῆς Ἀσίας εἰς τὰ βόρεια τῆς Εὐρώπης, τὴν δὲ Κίναν διεμερίσθησαν τοῦ Γκεγγίς Χάν οἱ ἀπόγονοι ἐπὶ τῆς δυναστείας τοῦ Μίγγ. Ἐγνωρίσθη ὅμως πλείότερον ἡ χώρα αὕτη ὑπὸ τῶν ἄλλων λαῶν, καὶ βαθμηδὸν πάλιν ἐξηπλώθη ἐπὶ τῆς κρατούσης νῦν δυναστείας τῶν Μαντσού, ὥστε πλῆθος ὀχυρωμάτων, φρουρίων καὶ στρατιωτικῶν σταθμῶν κατέχει τὴν ἐπικρατείαν ὅλην ἀπὸ τῶν ἀνατολικῶν ἐσχατιῶν ἕως ἐπέκεινα τῆς Κασγάρ, κειμένης ἐν τῷ μέσῳ σχεδὸν Πεκίνου καὶ Βιέννης!

Ὁ Κλαπρόθ καὶ ὁ Ρέμουζάτ ἐπόνθησαν πολὺ καταγινόμενοι νὰ διευκρινήσωσι τὴν ἱστορίαν τῶν Ταρτάρων, τῶν ὁποίων τὸ ὄνομα, ὡς ἀξίων δῆθεν υἱῶν τοῦ Ταρτάρου, κατεπτύχησαν πάντοτε τὴν Εὐρώπην.

Τὸ φοβερὸν τῶντι τοῦτο ἔθνος διαίρειται εἰς πέντε κυρίως μεγάλας φυλάς, τοὺς Τογγούσους, τοὺς Μογγόλους, τοὺς Μάντσους, τοὺς Τούρκους καὶ τοὺς Θουβέτας.

Ἐκ τούτων οἱ ἀνατολικώτατοι πάντων Τογγούσοι κατοικοῦσι πολλὰς ἑκατοντάδας τετραγωνικῶν λευγῶν, καὶ πολλάκις κατέστησαν τῆς Κίνας κύριοι· διότι ἀπὸ τοῦ δεκάτου ἤδη αἰῶνος κατέλαβον τὰ βόρεια αὐτῆς, ἀνηγόρευσαν δὲ αὐτοκράτορα τὸν ἡγεμόνα των (Χάν), ἀπαιτοῦντες καὶ τῶν ἄλλων Ταρταρικῶν φυλῶν τὴν ὑποταγήν. Τογγούσος αὐτοκράτωρ ἐκ τῆς δυναστείας τοῦ Κιν ἐζήτησε φόρον κατὰ τὸ 1840 παρὰ τοῦ βασιλέως τῶν Μογγόλων, κελεύων αὐτὸν νὰ ἀκούσῃ γονυπετῶν τὰς προστάγας τοῦ κυριάρχου του· ἀλλ' ἐκεῖνος, στραφεὶς πρὸς νότον, ἔπτυσεν εἰς τὸν ἀέρα καὶ εἶπεν: «Ὁ πέμψας σε λέγεται υἱὸς τοῦ ἡλίου, ἀλλ' οὔτε ἄνθρωπος ὑπάρχει!»

Μετ' ὀλίγον τῶντι ὁ Γκεγγίς Χάν, καταστρέψας τοὺς

Τογγούσους, ἀνήγειρε τὴν δύναμιν τῶν Μογγόλων. Οἱ Τογγούσοι ὁμοῦ ἀνέλαβον κατὰ τινα τρόπον ὑστερον· διότι οἱ νῦν βασιλεύοντες τῆς Κίνας Μαντσού ἐξ ἐκείνων γενεαλογοῦνται.

Ἡ ἱστορία δὲν ἀναφέρει ποτὲ λαὸν τοσοῦτον ἑκταθένητα διὰ τῶν πολέμων, ὅσον οἱ Μογγόλοι· ἐπειδὴ, ὀρηθέντες ἐκ τῆς λίμνης Βαϊκάλ, ηὔξήθησαν ὡς ὄγκος μέγας χιόνος ἐκ τῶν ὄρεων καταφερόμενος, καὶ νέους πάντοτε λαοὺς προσλαμβάνοντες καθ' ὁδόν, ὑπέταξαν τὴν Κίναν, τὴν Κοχινγκίνην, τὴν Ἰαπωνίαν, τὴν Ἰάβαν, τὴν Περσίαν, τὰς πρὸς τὸν Καύκασον χώρας, τὴν Ρωσίαν, τῆς ὁποίας ἡ ὑποτελεία διήρκεσε μέχρι τοῦ 1571 αἰῶνος, καὶ τὴν Πολωνίαν, ὅπου οἱ Τάρταροι, νικήσαντες κατὰ τὴν μάχην τοῦ Αἰγνέτς, ἐγέμισαν ἐννέα σάκκους μεγάλους ἀπὸ κομμένα αὐτῆ.

Οἱ υἱοὶ καὶ στρατηγοὶ τοῦ βαρβάρου τούτου Ἀλεξάνδρου ἐχρημάτισαν καὶ αὐτοὶ ἄλλοι Ἀλέξανδροι· ἡ δὲ ἐπιδρομὴ αὐτοῦ ἦτο καταστρεπτικὴ, ὡς ἡ τοῦ Ἀττίλα. Καὶ ὁ μὲν Μακεδὼν ἐκτίσσε τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ὁ δὲ Τάρταρος ἔκαυσε τὴν Σαμαρκάνδαν καὶ Βοχαρίαν, ἠφάνισε τὸν πολιτισμὸν τῆς Περσίας καὶ Κίνας, ἐπηπειλεῖ δὲ καὶ τὸν τῆς Εὐρώπης ὅλος.

Ἡ καταγωγὴ τῶν Μογγόλων μένει εἰσέτι σκοτεινὴ· διότι καὶ ἡ ἐκδοθεῖσα παρὰ τινος ἡγεμόνος αὐτῶν ἱστορία περιέχει τοσαύτας ἱερολογίας τοῦ Βουδδιστικοῦ δόγματος, τὸ ὁποῖον ἐπρέσβευον, ὥστε ἀναβιβάζει τὴν γενεάν τοῦ Γκεγγίς Χάν μέχρι τῆς ἀρχῆς τοῦ κόσμου. Οὕτως ἐμφυλίζουσι καὶ οἱ παλαιοὶ χρονογράφοι εἰς κενοδόξους ἀλλὰ ψευδεῖς ἥρωας τὴν γενεαλογίαν τῶν νεωτέρων ἐθνῶν, τοὺς Φράγκους π. γ. εἰς τὸν Ἐκτορα, καὶ τοὺς Βρεταννοὺς εἰς τὸν Βροῦτον.

Οἱ Τούρκοι διέπρυσαν πολὺ ἐπὶ τῶν Ταρταρικῶν κατακτήσεων. Πολλὰ αὐτῶν πλήθη ἠκολούθησαν τὴν στρατιάν τοῦ Γκεγγίς Χάν, ἔπειτα δὲ ἐλεηλάτησαν καὶ ἐπόρθησαν πολλὰς χώρας πρὸς ἴδιον αὐτῶν ὄφελος· ἐκ δὲ τῶν κατορθωμάτων τούτων τὸ τελευταῖον καὶ περιφημώτατον ὑπῆρξεν ἡ καταστροφὴ τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας, καὶ ἡ ἄλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἡ δόξα τῆς κατακτήσεως ταύτης ἠμαύρωσέ τὰς ἄλλας φυλάς τῶν Τούρκων, ὅθεν ὡς τοιοῦτοι ἐπεκράτησε τοῦ λοιποῦ νὰ θεωρῶνται μόνον οἱ Ὄθωμανοὶ· ἀλλὰ κυρίως ἡ φυλὴ αὕτη κατεῖχε μεγάλην χώραν, ἔθνη μὲν μεταξὺ τοῦ Ἀδρίου καὶ τῆς λίμνης Βαϊκάλ, ἔθνη δὲ μεταξὺ τῶν Σαμογέδων καὶ τῶν Ἰνδῶν.

Οἱ Θουβέται ἐμειναν περιορισμένοι εἰς τὴν πατρίδα των καὶ ἤσυχτοι μέχρι τοῦ Θ' αἰῶνος, ὅτε ἐξῆλθον ὡς πορθηταὶ μέχρι τοῦ Βεγγαλικοῦ κόλπου.

Συμβεβηκὸς περίεργον, ἀλλ' οὐχὶ τοσοῦτον γνωστὸν, ἐστὶν ὅτι, τῆς Εὐρώπης ἤδη βεβαρημένης ἀπὸ τοὺς σαυροφορικούς πολέμους, ὁ ἐγγονος τοῦ Γκεγγίς Χάν ἀνταπεκρίνετο διπλωματικῶς μετὰ τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας Φιλίππου τοῦ Ἰβραίου, καὶ πρεσβείαν ἐπεμψε πρὸς αὐτὸν ὑποσχόμενος τὴν βοήθειάν του, μάλιστα δὲ δύναμιν ἰππικοῦ, πρὸς ἀνάκτησιν τῶν ἀγίων τῆς Ἱερουσαλήμ τόπων. Τὰ ἔγγραφα πάντα τοῦ Ταρτάρου ἡγεμόνος, διατηρούμενα εἰς τὰ ἀρχεῖα τῆς Γαλλικῆς μοναρχίας, ἀνεγνώσθησαν παρὰ τοῦ Ρέμουζάτ.

Ἡ ἐπιμιξία τῶν Ταρτάρων καὶ τῶν Εὐρωπαϊῶν ηὔξησε

κατά διαφόρους καιρούς· διότι πολλοί μοναχοί Ιταλοί, Γάλλοι, Βέλγοι επέμφθησαν ως πρέσβεις πρὸς τὸν μέγαν Χάν. Διάσημοι δὲ πάλιν Μογγόλοι ἤλθον εἰς τὴν Ρώμην, Βαρκελώνην, Βαλεντίαν, Λούδουνον, Παρισίους, Λονδίον καὶ Νόρθαμπτον. Φραγκισκάνος δὲ τις Νεαπολίτης ἐχρημάτισεν Ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Πεκίνου, ὃ δὲ διάδογός του ἐδίδαξεν ὡς καθηγητὴς τῆς Θεολογίας ἐν Παρισίοις. Ἀλλὰ πόσοι ἄλλοι ἄραγε, ἤπτον γνωστοί, ἀπεπλανήθησαν εἰς τὰς ἐσχατίας τῆς Ἀσίας ὡς αἰχμάλωτοι, ἢ ὡς φιλοκερδεῖς, ἢ ὡς ἀγύρται καὶ τυχοδιώκται! Οὕτως Ἀγγλὸς τις, ἐξορισθεὶς τῆς πατρίδος του διὰ κακουργήματα, ἐπέμφθη παρὰ τῶν Ταρτάρων πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Οὐγγαρίας· ὑποδηματοποιὸς δὲ τις Φλαμανδὸς συνήνητησεν εἰς τὴν Ταρταρίαν Οὐγγραν γυναῖκα, Παγκέταν τούνομα, ἀπαχθεῖσαν αἰχμάλωτον· ἐπειτα χρυσοχόον τινὰ Παρισινὸν καὶ νέον ἄλλον ἐκ τοῦ Ροθουμάγου (Rouen), παρευρεθέντας εἰς τὴν ἄλωσιν τῶν Βελγρῶδων. Ἐκτὸς δὲ τούτων εἶδε καὶ Ρώσους καὶ Οὐγγρους καὶ Φλαμανδούς. Τάρταρός τις ἐπόλει περικεφαλαίας εἰς τὰ στρατόπεδα τοῦ Ἡραίου Φιλίππου· πολλοὶ ἔμποροι τέλος ἐκ Βρεσλαβίας, Πολωνίας, Αὐστρίας, ἀπῆλθον εἰς τὴν Ταρταρίαν. Οὕτω δὲ ἀπεπλανήθη καὶ ὁ Μαρκόπουλος, αἰ δὲ θαυμάσιοι αὐτοῦ καὶ ἐκστατικαὶ διηγήσεις, ἐπιστρέψαντος, ἐκίνησαν μετὰ τινα ἔτη τὴν περιέργειαν τοῦ Χριστοφόρου Κολόμβου· διότι, ἀναζητῶν οὗτος συντομωτέραν ὁδὸν, φέρουσαν εἰς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας, ὄθεν ἤλθεν ὁ Ὀδυσσεὺς τῆς Βενετίας, ἀνεῦρεν ἀνελπίζτως νέον κόσμον, τὴν Ἀμερικὴν.

(Ἔπεται τὸ τέλος.)

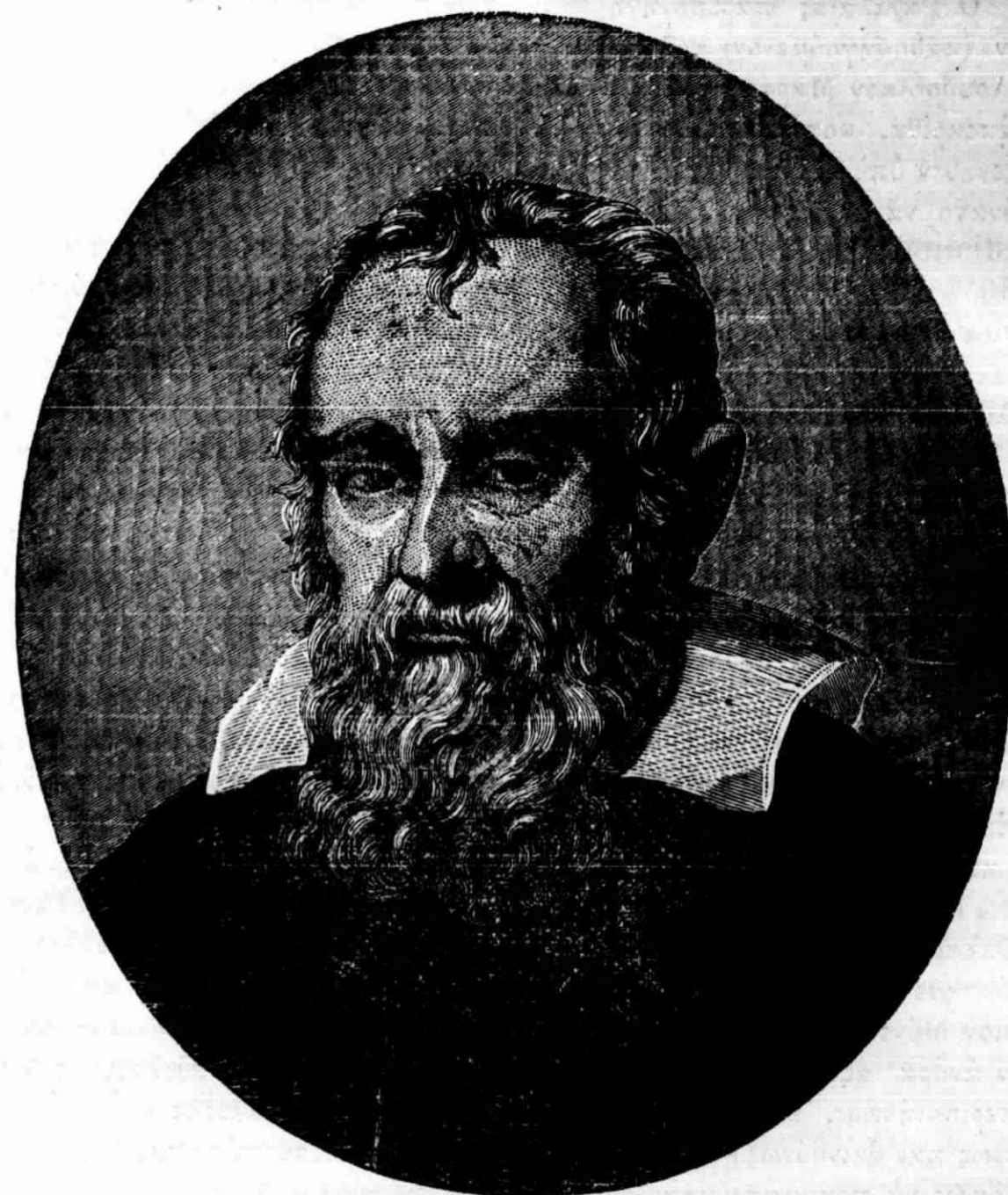
ΓΑΛΙΛΑΙΟΣ.

Γαλιλαῖος Γαλιλαῖος, ὁ δημιουργὸς, οὕτως εἶπεν, τῆς νεωτέρας φυσικῆς, ὃ καταλύσας μετὰ τοῦ συγχρόνου του Βάκωνος τὸ κράτος τῆς περιπατητικῆς σχολῆς καὶ ἀναμορφώσας τὴν φυσικὴν ἐπιστήμην διὰ τῶν θαυμαστῶν του ἀνακαλύψεων, ἐγεννήθη ἐν Πίσῃ τῇ 15 Φεβρουαρίου 1564 ἐκ πατρὸς ἐπισήμου κατὰ τε τὸ γένος καὶ κατὰ τὴν παιδείαν, παρὰ τοῦ ὁποίου καὶ ἐμυήθη τὰς μαθηματικὰς ἐπιστήμας, εἰς τὰς ὁποίας καὶ θαυμασίως ἐπέδωκεν. Ἐξ αὐτῆς τῆς παιδικῆς ἡλικίας του ἀνέδειξε μεγάλην καὶ σταθερὰν κλίσιν πρὸς τὴν μηχανικὴν, καὶ ἔκτακτον παρατηρητικὸν πνεῦμα. Ἐνεκακιδεκαετῆς ἔτι τὴν ἡλικίαν ἐπενόησε τὴν τοῦ ἐκκρεμοῦς θεωρίαν, ἀφορηθεὶς ἐκ τῶν δονήσεων λυχνίας κρεμαμμένης ἀπὸ τῆς ὀροφῆς νοῦ, βραδύτερον δὲ ἐφῆρμοσε τοῦτο εἰς τὴν καταμέτρησιν τοῦ χρόνου καὶ εἰς κατασκευὴν ὥρολογίων. Ἰσχυρότερον πάλιν, μαθὼν παρὰ ἀντλιοποιῶν ὅτι τὸ ὕδωρ δὲν ὑψοῦτο ἐν τῇ ἀντλίᾳ πλέον τῶν 32 ποδῶν, κατενόησεν ἐκ τούτου τὸ ἐσφαλμένον τῆς τότε ἐπικρατούσης προλήψεως, ὅτι δῆθεν ἡ φύσις ἀποστρέφεται τὸ κενόν, καὶ διέχυσε διὰ τούτου μέγα φῶς εἰς τὴν φυσικὴν. Μετὰ τοῦτο, διὰ πειραμάτων γενομένων ἀπὸ τοῦ κωδωνοστασίου τῆς μητροπόλεως καὶ ἐνώπιον πλήθους θεατῶν, ἀπέδειξεν ὅτι τὸ βάρος οὐδαμῶς ἐπιταχύνει τὴν φορὰν τῶν πιπτόντων σωμάτων, ἀνεκάλυψε τοὺς νόμους τῆς ταχυομένης κινή-

σεως, καὶ ἀπέδειξεν ὅτι τὸ τοπικὸν διάστημα, τὸ ὁποῖον σώμα τι πίπτει διανύει κατ' ἴσα διαστήματα χρόνου, ἀξάνει ὡς οἱ περιττοὶ ἀριθμοί. — Εἴκοσι καὶ πέντε ἔτων τὴν ἡλικίαν ὧν διωρίσθη καθηγητὴς τῶν μαθηματικῶν ἐν Πίσῃ. Μετὰ δύο ἢ τρεῖς ἔτη ἠναγκάσθη χάριν τῆς ἡσυχίας του νὰ παρατηρήσῃ τῆς καθηγησίας, ἐνεκα τῆς διεγερθείσης κατ' αὐτοῦ καταφορᾶς ὑπὸ τῶν ζηλωτῶν ὀπαδῶν τῆς παλαιᾶς φιλοσοφίας, τῆς ὁποίας τὰς ἐλλείψεις καὶ πλάνας κατεδείκνυε διὰ συγγραφῶν τε καὶ πειραμάτων. Ἀμέσως ὅμως σχεδὸν διωρίσθη ὑπὸ τῆς Ἐνετικῆς Γερουσίας καθηγητὴς τῶν αὐτῶν ἐπιστημῶν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῆς Παιδείας· τόσον δὲ ἐκεῖ διεφθέρθη ἐν βραχεῖ χρόνῳ, ὥστε ἀπειρον πλῆθος ἀνθρώπων πάσης τάξεως καὶ ἀπὸ τῶν ἀπωτέρων χωρῶν τῆς Εὐρώπης συνέτρεχον ὅπως ἀκροασθῶσι τὰς παραδόσεις του, ἐκ τῶν ἀκροατῶν του δὲ λέγεται ὅτι ἦτο καὶ ὁ μετέπειτα γινόμενος βασιλεὺς τῆς Σουηδίας, Γουστάβος Ἀδόλφος.

Εἰς τὸν μέγαν τοῦτον σοφὸν πολλοὶ ἀποδίδουσι καὶ τὴν ἐφεύρεσιν τοῦ θερμομέτρου, ἄλλοι ὅμως ἀρνοῦνται τοῦτο. Ἀναμφισβήτητον ὅμως εἶνε ὅτι αὐτὸς ἐξέτεινε τὴν χρῆσιν τοῦ ὑπὸ Μετίου ἐφευρεθέντος τῷ 1609 τηλεσκοπίου, ἐφαρμόσας αὐτὸ εἰς παρατήρησιν τῶν οὐρανίων σωμάτων, διὰ τοῦ μέσου δὲ τούτου ἔκαμε σημαντικωτάτας ἐν τῷ οὐρανῷ ἀνακαλύψεις. Ἀπὸ τοῦ 1610 ἀνεκάλυψε τὰς ἐν τῷ δίσκῳ τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης σκιώδεις κηλίδας, εἶδε τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων ἐπ' ἀπειρον ἀξάνοντα, καὶ ἐν μόνῳ τῷ ἀστερισμῷ τοῦ Ἡρίωνος ἀνεκάλυψεν ὑπὲρ τοὺς 500 νέους ἀστέρας, διενόησε δὲ ὅτι καὶ ὁ Γαλαξίας λεγόμενος κύκλος δυνατὸν νὰ ἀποσυντεθῇ εἰς πλείονας ἀστερισμοὺς διὰ τηλεσκοπίου ἰσχυροτέρου. Τῷ 1611 ἀπῆλθεν εἰς Ρώμην, ἐξετέλεσε δὲ αὐτόθι ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ καρδινάλιου Βαρδίνη καὶ ἄλλων ἀρχιερέων διάφορα ἀστρονομικὰ πειράματα, παρετήρησε τὰς νεφελοειδεῖς λευκότητας καὶ τοὺς τέσσαρας δορυφόρους τοῦ Διὸς, τοὺς ὁποίους καὶ ὠνόμασε τὸ πρῶτον ἀστέρας τῶν Μεδίκων, πρὸς τιμὴν τοῦ ἡγεμονικοῦ τούτου καὶ φιλυμούσου οἴκου. Ἀνακαλύψας δὲ διὰ τοῦ τηλεσκοπίου του τὰς ἐναλλὰξ φωτεινὰς καὶ σκιώδεις φάσεις τῆς Ἀφροδίτης καὶ τοῦ Ἄρεως, ἐπέστη διὰ τῆς ὀφθαλμοφανοῦς ταύτης ἀποδείξεως περὶ τῆς ὀρθότητος τοῦ Κοπερνικεῖου ἀστρονομικοῦ συστήματος καὶ ἐκκρύχθη θερμότερος αὐτοῦ ὑπερμαχος, παρ' ὅλην τὴν τῶν κληρικῶν καταφορὰν κατὰ τοῦ λελογιμένου τούτου συστήματος, τὸ ὁποῖον ἐν τῇ ἀτόπῳ δεισιδαιμονίᾳ τῶν ἐσκηφάντων ὡς ἀντιθηρησκευτικόν, μόνον καὶ μόνον διὰ τὸν λόγον ὅτι ἀντέβαινε πρὸς τὴν ῥῆσιν τῆς Ἁγίας Γραφῆς, καὶ ἦν ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ προσέταξε τὸν ἥλιον νὰ σταθῇ, ὡσὰν ἡ ῥῆσις αὕτη δὲν ἐπεδέχτο μεταφορικὴν ἐξήγησιν. Ἡ ἀνακάλυψις αὕτη τοῦ Γαλιλαίου συνέτεινε πολὺ εἰς διάδοσιν τοῦ νέου ἀστρονομικοῦ συστήματος, καθότι δι' αὐτῆς κατέστη πλέον ἀναντιρρήτος ἡ περὶ τὸν ἥλιον κίνησις τῶν πλανητῶν ἐκείνων, καὶ ὁ παρὰ τοῦ κεντρικοῦ τούτου ἀστέρος φωτισμὸς αὐτῶν.

Αἱ ἀνακαλύψεις αὗται καὶ πολλὰ ἔτι ἄλλα ὑπερεδόξασαν τὸν Γαλιλαῖον, καὶ κατέστησαν ἐξάκουστον τὸ ὄνομά του εἰς πάντα τὸν πεπολιτισμένον κόσμον. — Μετὰ τινῶν δὲ μηνῶν ἐν Ρώμῃ διατριβὴν, ὁ εὐκλεῆς σοφὸς μετέβη εἰς Φλωρεντίαν προσκληθεὶς ὑπὸ τοῦ μεγάλου

ΓΑΛΙΛΑΙΟΣ.

Δουκὸς τῆς Τοσκάνης Κόμου τοῦ Β', ἐκεῖ δὲ ἐδημοσίευσεν τῷ 1613 τὸν «Περὶ τῶν ἐν τοῖς βευστοῖς κινουμένων καὶ ἐπιπλεόντων σωμάτων» λόγον του, διὰ τοῦ ὁποίου ἀπεδείκνυε τὴν περιοδικὴν κίνησιν τῶν δορυφόρων τοῦ Διὸς. Μικρὸν μετὰ τοῦτο ἐδημοσίευσεν δευτέραν ἐκδοσιν τοῦ λόγου τούτου, ἐν τῇ ὁποίᾳ συνεξέθετο καὶ τὴν γνώμην του περὶ τῆς θέσεως, τῆς φύσεως καὶ τῆς κινήσεως τῶν ἐν τῷ δίσκῳ τοῦ ἡλίου παρατηρουμένων κηλίδων. Ἡ ἐκ τῶν λαμπρῶν τούτων ἀνακαλύψεων δόξα καὶ ἡ μεγίστη εὐνοια, διὰ τῆς ὁποίας ἐτίμα αὐτὸν ὁ προῤῥηθεὶς Δούξ Κώμος, παρῶζνον κατ' αὐτοῦ τὸν φθόνον τῶν σοφιστῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, οἵτινες, συμμαχοῦς παραλαβόντες καὶ τοὺς ἐξ ἀμαθείας ἢ ἐκ παρανενομημένης εὐσεβείας κινουμένους κληρικοὺς, ἐπετέθησαν ἐμπαθέστατα κατὰ τοῦ διασήμου ἀνδρός· πρὸ πάντων δὲ τῶν ἄλλων λυσιπῶδες κατεφέρθησαν κατ' αὐτοῦ οἱ Δομινικανοὶ μοναχοί, διὰ τε συγγραφῶν, ἐν ταῖς ὁποίαις ἀνημιλλᾶτο ὁ φθόνος πρὸς τὴν ἀμάθειαν, καὶ διὰ λόγων ἀπ' ἄμβωνος. Τοσούτω δὲ τὸ πάθος ἐτύφλωνε τοὺς ἀγαθοὺς ἐκείνους συγγραφεῖς καὶ ῥήτορας, ὥστε τῷ 1614 ἐκήρυξαν παρρησίᾳ ὡς αἰρέσεις θεοστυγεῖς ὄχι μόνον τὴν περὶ κινήσεως τῆς γῆς γνώμην τοῦ φιλοσόφου, ἀλλὰ καὶ αὐτὰς τὰς ὀφθαλμοφανεῖς καὶ ψηλαφητὰς, οὕτως εἶπεν, ἀνακαλύψεις τῶν νέων πλανητῶν, τὰς ὁποίας ἔκαμεν. «Ὅτι ἡ κατὰ φαντασίαν αὕτη ἀνακάλυψις, ἔλεγε πολυμαθὴς τις Νεαπολίτης κλη-

ρικὸς, ἀντιβαίνει ἄντικρυς πρὸς τὸ θεόπνευστον βιβλίον τῆς Ἀποκαλύψεως τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, εἶνε κατάδηλον· ἐπειδὴ ὁ ἀληθὴς ἀριθμὸς τῶν ἀστέρων παρίσταται ἐν τῷ ἱερῷ ἐκείνῳ βιβλίῳ διὰ τῆς ἑπταφώτου λυχνίας, (1) τὴν ὁποίαν ὁ ἱερός Εὐαγγελιστὴς περιγράφει.» κτλ. Τοιαῦτα ἦσαν τὰ πρὸς ἀνάτροπὴν τῶν ἀνακαλύψεων καὶ γνώμων τοῦ σοφοῦ ἀνδρὸς ἐπιχειρήματα τῶν ἐχθρῶν του, μέχρι τοῦ γελοίου παρεξηγούντων τὰς θείας γραφὰς πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ των. Τῷ 1615, ἕτερος Δομινικανὸς μοναχὸς ἐκ Φλωρεντίας, πάτερ Κατσίνης ὀνόματι, λαβὼν ὡς προοίμιον τοῦ λόγου του τὴν πρὸς τοὺς Ἀποστόλους ἐρώτησιν τῶν δύο Ἀγγέλων κατὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου, «Ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἐστήκατε ἐμβλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν;» (Viri Galilaei, quid statis aspicientes coelum?) ἐπετέθη σφοδρῶς ἀπ' ἄμβωνος ἐν πλήρει ἐκκλησίᾳ κατὰ τοῦ ἀνδρὸς, καὶ διὰ λόγου σχινοτενοῦς παρέστησεν εἰς τοὺς ἀκροατὰς του αὐτὸν τε καὶ πάντας τοὺς περὶ τὴν ἀστρονομίαν ἀσχολουμένους ὡς

(1) Γνωστὸν ὅτι οἱ ἀρχαῖοι ἐγνώριζον 7 μόνους πλανήτας, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς σελήνης, τοὺς διὰ γυμνῶν ὀφθαλμῶν ὁρῶμενους. Ἀπὸ τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ τηλεσκοπίου μέχρι τοῦ ἔτους 1858 ἀνεκαλύφθησαν 47 νέοι πλανῆται καὶ δορυφόροι, καθάσον δὲ τὰ ὀπτικά ὄργανα τελειοποιεῖνται, ἀξάνει καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνακαλυπτομένων πλανητῶν· οἱ πλανῆται δὲ οὗτοι φαίνεται ὅτι εἰσι παρὰ πολλοί, διότι κατ' ἔτος ἀνακαλύπτονται περὶ τοὺς 4 ἢ 5.

αίρετικούς και αθέους. Ο Γαλιλαίος παρεπονήθη περί τούτου πρὸς τὸν γενικὸν (καθοδηγούμενον) τοῦ τάγμα-τος τῶν Δομινικανῶν, Λουδοβίκου Μαράφην, ἄνδρα ἐλλόγιμον· οὗτος δὲ τῷ ἀπεκρίθη, «ὅτι ἐλυπεῖτο μὲν διὰ τὸ σκάνδαλον, τὸ προξενηθὲν ὑπὸ κληρικοῦ τοῦ τάγμα-τός του, οὐδὲν ὅμως ἠδύνατο νὰ ἀντιπράξῃ εἰς τὰς κτηνώδεις ἀνοησίας, (bestialità) τὰς ὁποίας ἐπραττον ἢ ἠδύνατο νὰ πράξωσι 30 ἢ 40 χιλ. μοναχῶν, ἐκ τῶν ὁποίων συνέκειτο τὸ τάγμα του.» Πρὸς τούτους καὶ ὁ Καρδινάλιος Βελλαρμίνος διεκέρυξε τὸ σύστημα τοῦ Γαλιλαίου αἰρετικόν. Ο Γαλιλαίος ἀπήντησε τότε πρὸς τὴν μεγάλην Δούκισσαν τῆς Τοσκάνης ἐπιστολὴν, δι' ἧς εἰ-ρητικῶς νὰ ἀποδείξῃ διὰ πλείστον χωρίων, ἐκ τῶν συγγραμμάτων τῶν ἁγίων Πατέρων ληφθέντων, ὅτι εἶνε συγχε-χωρημένον, ἐπὶ ζητημάτων καθαρῶς φυσικῶν καὶ μαθηματικῶν, νὰ ὑπεκκλίνῃ τις τῆς αὐθεντίας τῶν θείων Γραφῶν. Εἰς ὑπεράσπισιν αὐτοῦ ἐξήλθον πολλοὶ φίλοι του καὶ λόγιοι ἄνδρες, μεταξὺ δ' αὐτῶν καὶ τρεῖς κληρικοὶ, ὁ Καστέλλης, ὁ Φωσκαρίνης καὶ ὁ Καμπανέλλας· οὗχ ἤττον ὅμως ἠναγκάσθη νὰ ἀπέλθῃ εἰς Ρώμην, ὅπως ἀπο-λογηθῇ ἐνώπιον τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν. Ο Δούξ Κώμος, ὅστις πάντοτε ἠνέκει καὶ ἐπροστάτευεν αὐτὸν, ἔγραψε πρὸς τὸν παρὰ τῷ Πάπᾳ ἀντιπρόσωπον αὐτοῦ νὰ παραχωρήσῃ εἰς τὸν Γαλιλαίον τὸ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ μέγαρον τῶν Μεδίκων, ἐσύστησε δὲ αὐτὸν θερμῶς καὶ πρὸς τὸν φίλον του Καρδινάλιον Μόντε. Ο τότε Πάπας Παῦλος ὁ Ε' ὑπεδέξατο τὸν ἄνδρα ἀξίως τῆς παιδείας του μετὰ πάσης τιμῆς καὶ περιποιήσεως, εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὅτι ἠδύνατο μὲν ἐλευθέρως καὶ ἀκινδύνως νὰ δοξάζῃ ὅτι ἡ γῆ κινεῖται, ὡφείλει ὅμως νὰ πραγματευτῆται τὸ ζήτημα τοῦτο ὡς ἀπλοῦν μαθηματικὸν ἀντικείμενον. Ἡ ἀπαίτησις τοῦ Πάπα, λαμβανόμενον ὑπ' ὄψιν τῶν καιρῶν καὶ τῶν τότε ἐπικρατούσων ἰδεῶν, ἦτο τῶντι λίαν με-τριοπαθῆς καὶ ἐμφρονεστάτη· ὁ Γαλιλαίος ὅμως, μὴ εὐ-χαριστηθεὶς ἐκ τούτου, ἤξιον νὰ πείσῃ τὸν Πάπαν καὶ τὸ ἱερὸν Δικαστήριον νὰ ἀποφανθῶσιν ὅτι τὸ σύστημα τοῦ Κοπερνίκου οὐδαμῶς ἀντέβαινε πρὸς τὸ ὀφειλόμενον εἰς τὰς ἁγίας Γραφὰς σέβας. Ὅθεν τῇ 5 Μαρτίου 1616 τὸ ἱερὸν Δικαστήριον ἐξέδωκεν ἀπόφασιν, διὰ τῆς ὁποίας, καὶ περ μὴ ἀναφέρον ὀνομαστὶ τὸν Γαλιλαίον, καταδικά-ζεν ὡς ἀπεναντιούμενα εἰς τὰς ἁγίας Γραφὰς τὸτε σύ-στημα τοῦ Κοπερνίκου καὶ τὰ συγγράμματα τῶν ὑπε-ρασπιστῶν του. Τότε ὁ Δούξ τῆς Τοσκάνης, ὅπως προλάβῃ καὶ ἀποτρέψῃ ἀπὸ τοῦ ἐνοουμένου του ἐνδεχόμενον τι ἀπευκταῖον, ἀνεκάλεσεν αὐτὸν τάχιστα εἰς Φλωρεντίαν. Ἀνεχώρησεν ὅθεν ἐκ Ρώμης περὶ ἀρχῆς Ἰουνίου, ἀφοῦ ἔλαβε, ζητήσας παρὰ τοῦ Καρδινάλιου καὶ Καγκελαρίου Βελλαρμίνου, ἔγγραφον πιστοποιητικόν, χρονολογίαν φέ-ρον 26 Μαΐου 1616, διαψεύδον τὴν διαδοθεῖσαν φήμην, ὅτι ὁ Γαλιλαίος καταδικάσθη νὰ ἀποκηρύξῃ τὰς ἀστρο-νομικὰς γνώμας του καὶ νὰ ὑποστῇ κανόνα μετανοίας· συγχρόνως ὅμως διεκηρύττετο ἐν τῷ αὐτῷ ἔγγραφῳ, ὅτι ἀπηγορεύετο εἰς αὐτὸν εἰς τὸ ἐξῆς τὸ νὰ ὑπερασπίζηται καὶ ἐπιστηρίζῃ τὸ Κοπερνίκιον σύστημα.

Ἐπανελθὼν εἰς Φλωρεντίαν ὁ Γαλιλαίος ἐζήσεν ἐπὶ τινα χρόνον ἡσύχως καὶ ἀπερισπάστως, ἀσχολούμενος εἰς τὰς μελέτας καὶ παρατηρήσεις του. Ἡ ἡσυχία του ὅμως αὕτη διαταράχθη πάλιν μετ' ὀλίγον, ὡς ἐκ τῶν ἐμφανισθέν-

των τῷ 1618 τριῶν κομητῶν· διότι Ἰησοῦίτης τις μο-ναχὸς, πάτερ Γράσσης τὸ ὄνομα, θελήσας νὰ γράψῃ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου καὶ ἀνασκευασθεὶς ὑπὸ τινος τῶν μαθητῶν τοῦ Γαλιλαίου, τὰ ἔβαλε μὲ τὸν διδάσκα-λον καὶ ἐπετέθη κατ' αὐτοῦ διὰ συγγράμματός του, Πλά-στιγξ Ἀστρονομικῆ ἐπιγραφομένου. Ο Γαλιλαίος ἀπήν-τησεν εἰς τὰς προσβολὰς τοῦ μοναχοῦ διὰ διατριβῆς, ἥτις θεωρεῖται δικαίως ὡς ἀριστούργημα εὐφραδείας καὶ κρί-σεως, καὶ κατέδειξε γελοῖον τὸν ἀντίπαλόν του· ἐκ τού-του ὅμως παρώξυνε καθ' ἑαυτοῦ τὴν ἀπέχθειαν τῶν Ἰη-σοῦιτῶν. Περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον συνέγραψε τὸ περιφημό-τατον πάντων τῶν συγγραμμάτων του, ἦτοι τοὺς περὶ Ἡτολεμαϊκοῦ καὶ Κοπερνίκιου συστήματος διαλόγους, ἐν οἷς εἰσάγει τρία πρόσωπα, τῶν ὁποίων τὸ μὲν ὑπερασπί-ζεται τὸ Κοπερνίκιον, τὸ δὲ ἐπιστηρίζει τὸ Ἡτολεμαϊκόν, καὶ τὸ τρίτον σταθμίζει τοὺς λόγους τῶν δύο ἀντιπά-λων· ἂν δὲ καὶ οὐδεμίαν ἐκφέρει γνώμην ὀριστικὴν, καὶ οὕτω τὸ ζήτημα μένει κατ' ἐπιφάνειαν προβληματικόν, ἀδύνατον ὅμως εἶνε, ὡς ἐκ τῆς ὑπεροχῆς τῶν ἐπιχειρημά-των τοῦ ὀπαδοῦ τοῦ Κοπερνίκιου συστήματος, νὰ μὴ ἀναγνωρίσῃ τις τούτου τὴν ὀρθότητα. Περαιώσας τὸ ἀθά-νακτον τοῦτο σύγγραμμα, ἐν τῷ ὁποίῳ ἡ γλαυροῦτης καὶ ἡ ἀκρίβεια τοῦ ὕφους συναμιλλᾶται μὲ τὴν δύναμιν καὶ σαφήνειαν τῶν ἰδεῶν καὶ συλλογισμῶν, ὁ Γαλιλαίος με-τέβη πάλιν εἰς Ρώμην καὶ κατώρθωσε νὰ λάβῃ τὴν περὶ τυπώσεως αὐτοῦ ἄδειαν· ἐδημοσίευσεν δὲ αὐτὸ ὑπὸ τὸν τίτλον «Διάλογος Γαλιλαίου τοῦ Γαλιλαίου, ἐνθα ἐν τε-τραημέροις συνδιαλέξεσιν ἐξετάζονται τὰ δύο κεφαλαῖα ἀστρονομικὰ συστήματα, ἦτοι τὸ Ἡτολεμαϊκὸν καὶ τὸ Κοπερνίκιον.» Τὸ σύγγραμμα τοῦτο ἐνεποίησε μεγάλην ἐντύπωσιν καθ' ἅπασαν τὴν Εὐρώπην, μετεφράσθη δὲ ἅμα σχεδὸν τῇ ἐμφανίσει του εἰς τε τὴν Λατινικὴν καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας Εὐρωπαϊκὰς διαλέκτους. Ο συγγραφεὺς διετέλειτο ἐν αὐτῷ ὅτι τὸ Κοπερνίκιον σύστημα δὲν ἀν-τέκειτο εἰς τὰς ἁγίας Γραφὰς, ὅτι δὲ ἄλλως ἦτο ἐπικίν-δυνον νὰ ἀφορμαῖται τις ἀπὸ τῶν χωρίων τῶν ἁγίων Γρα-φῶν πρὸς ἐξήγησιν τῶν φυσικῶν φαινομένων, ἐπειδὴ διὰ γεωμετρικῶν ἀποδείξεων καὶ διὰ πειραμάτων δυνατὸν νὰ ἐξελεγχθῶσιν ἀνακριβῆ τὰ περὶ φυσικῶν φαινομένων ἐκεῖνα χωρία. Ἐντεῦθεν ἀφορμὴν λαβόντες οἱ ἐχθροὶ του, εὐρόν-τες δὲ αὐτὸν ἤδη καὶ ἀπροστάτευτον, διότι ὁ Δούξ Κώ-μος εἶχεν ἀποθάνει, ἐπετέθησαν σφοδρότατα κατ' αὐτοῦ.

Ο τότε Πάπας Οὐρβανὸς Η' ὑπελήπτετο τὸν Γαλιλαίον διὰ τὰς γνώσεις του· οἱ ἐχθροὶ ὅμως τούτου παρώξυναν κατ' αὐτοῦ τὸν Πάπαν, πείσαντες αὐτὸν ὅτι ἤθελον ὁ Γα-λιλαίος εἰσῆγαγεν ἐν τῷ συγγράμματί του αὐτὸν τὸν ἴδιον ὑπὸ τὸ γελοῖον πρόσωπον τοῦ Σιμπλικίου (1), προσέθετον δὲ εἰς τοῦτο καὶ ὅτι ὁ συγγραφεὺς ἐξηπάτησε τὴν Ἐκκλη-σίαν, μὴ φυλάξας τοὺς ὅρους τῆς περὶ ἐκτυπώσεως τοῦ βιβλίου του ἀδείας, ἀλλὰ προσθέσας πολλὰ ἐναντία καὶ προσβλητικὰ εἰς τὴν Ὀρθοκείαν. Ο Πάπας τότε διώρισεν ἐπιτροπὴν ὅπως ἐξετάσῃ τὴν τε διαγωγὴν καὶ τὰ συγ-γράμματα τοῦ Γαλιλαίου, ὅστις καὶ προσεκλήθη νὰ ἔλθῃ εἰς Ρώμην ὅπως ἀπολογηθῇ πρὸς τὰς λεγομένας κατ' αὐ-

(1) Τὸ ὄνομα Simplicius ἐρμηνεύεται εἰς τὴν Λατινικὴν ἀφελής, ἀπλοῦς· ἐννοεῖται δὲ ὅτι δύναται νὰ ἐκληρωθῇ καὶ ἐπὶ καλῆς καὶ ἐπὶ κακῆς σημασίας.

ΣΥΜΜΙΣΤΑ.

ΠΕΡΙΕΡΓΟΙ ΑΝΤΙΦΑΣΕΙΣ. — Ἄν παρατηρήσωμεν κα-λῶς τοὺς ἀληθῶς μεγάλους συγγραφεῖς τοῦ κόσμου, εὐ-ρίσκομεν πολλοὺς ὄντας ἐξωτερικῶς ἤττονας ἑαυτῶν, καὶ παρατηροῦμεν ὄντως παράδοξον τὴν ἐξωτερικὴν αὐτῶν ἀντίφασιν πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν ἀξίαν.

Ο τοσοῦτον θαυμαζόμενος διὰ τὸ λάμπον ἐν τοῖς μύ-θοις αὐτοῦ πνευμά του Λαφονταίνος, ὡς καὶ ὁ ἐνδοξὸς φι-λόσοφος Βυφῶν, ἦσαν ἀμφοτέροι ἐν ταῖς συνακροφαῖς οἱ μᾶλλον ἐστερημένοι πνεύματος. — Ο μυθιστοριογρά-φος Μαρμοντέλ ἦτο τοσοῦτω στείρος ἰδεῶν ἐν ταῖς συν-διαλέξεσιν, ὥστε οἱ φίλοι του, ἅμα ἀποχωρίζόμενοι ἀπ' αὐτοῦ, ἔλεγον: «Ἄς μεταβῶμεν νὰ ἀναγνώσωμεν σύγγραμ-μά τι τοῦ Μαρμοντέλ, διὰ νὰ μὴ ἀποβάλωμεν τὴν καλὴν ἰδέαν, ἣν περὶ αὐτοῦ ἔχομεν.» — Κορνήλιος, ὁ ἐνδοξὸς δρα-ματοποιὸς τῆς Γαλλίας, ἐμνηδενίζετο ὀλοκλήρως ἐν ταῖς συναναστροφαῖς· ἔλεγε δὲ ὅτι, διὰ νὰ γίνῃ καταληπτὸς, ἔπρεπε νὰ μεταβιβάσῃ τὰς ἰδέας του εἰς τὸ στόμα ἄλλου.

Κάρολος ὁ Β', ὁ ἀγγιχνοῦσερος μονάρχης τῆς Ἀγγλίας, θελθὼν ποτε ἀπὸ τῆς ἀναγνώσεως βιβλίου τινὸς τοῦ Βά-τλερ, ἐζήτησε νὰ ἰδῇ τὸν ἐκδότην του· ἀλλ' εὗρεν αὐτὸν τόσον ζῶον, ὥστε δὲν ἐπίστευεν οὔτε ἤθελε ποτε πιστεύ-σει ὅτι τοιοῦτος ἄνθρωπος ἔγραψε τοιοῦτο πνευματώδες βιβλίον. — Ο Κ. Ἄδισων, τοῦ ὁποίου ἡ κλασσικὴ γλῶσσα ἐστάθη πρωτότυπος τοσαῦτα ἔτη, δὲν ἦτο ἰκανὸς οὔτε δύο λέξεις νὰ συνάψῃ ἐντὸς συναναστροφῆς. — Ο Δάντης, ὁ θεῖος ἐκεῖνος Δάντης, ὠμίλει περιπεπλεγμένως καὶ χυ-δαίως. — Ο Ρουσσώ ποτὲ δὲν εἶχεν ἐν τῷ στόματι δύο λόγους καλλιπερίας ἢ εὐγλωττίας. — Ο Μίλτων ἦτο το-σοῦτον ἀκοινωνήτος, ὥστε ἐστενοχωρεῖτο καὶ ἠρεθίζετο ὁσάκις τὸν παρεβιάζον νὰ ὀμιλήσῃ εἰς δημόσιον τόπον. Ο θαυμασῖος οὗτος ποιητῆς τοῦ Ἀπολωλότος Παρα-δείσου μόλις ἠδύνατο νὰ γράψῃ μίαν ἐπιστολὴν· διὸ καὶ περιφρημῶς τις φιλολόγος, ἐρωτώμενος ὑπὸ Κυρίας τι-νὸς πῶς ἦτο δυνατὸν νὰ συμβαίῃ τοιαύτη ἀντίφασις, ἔλεγε περὶ αὐτοῦ: «Ὁ Μίλτων γνωρίζει ἐξ ἑνὸς βράχου νὰ κόψῃ κολοσσόν, οὐχ ὅμως καὶ ἐπὶ δακτυλιολίθου νὰ σκαλίσῃ κεφαλήν.» — Τέλος αὐτὸς ὁ καταπληξὸς τὸν με-ταγενέστερον κόσμον διὰ τῆς θαυμασιωτάτης ἐποποιίας του τῶν Ἀποκρύφων τῶν Παρισίων καὶ ἄλλων ἀριστουργημάτων Εὐγένιος Σῦης ἦτο ἄψυχος καὶ πτω-χότατος ἰδεῶν τῆς κοινωνίας· ὥστε, ὅταν ἐξελέχθη πρὸ τοῦ θανάτου του ἀντιπρόσωπος τοῦ λαοῦ, οὔτε ἅπαξ ἀνέβη ἐπὶ τοῦ βήματος νὰ ὀμιλήσῃ.

Καὶ παρ' ἡμῖν δὲ θὰ εὐρωμεν τὸν ῥητορικώτατον κατὰ τὸ γράφειν μόνον Ἰσοκράτην, οὐ μόνον μὴ δυνάμενον νὰ δημηγορήσῃ δημοσίᾳ, ἀλλ' οὐδὲ τοὺς μαθητάς του αὐτοὺς νὰ διδάσκῃ, ἅμα παρευρίσκετο εἰς τὴν παράδοσιν ξένον πρόσωπον. Τοιοῦτος πιθανῶς θὰ ἦτο καὶ ὁ σοφὸς ἐκεῖνος, ὅστις, εὐρίσκόμενος εἰς ἐν δειπνον, δὲν ὠμίλει ἀλλ' ἐκά-θητο σιωπῶν· ὅτε δὲ τῷ ἔγεινε παρατήρησις, ἀπήντησε διὰ τῶν ἀξιωμαθημονεύτων ἐκείνων λογίων: «Οἷς ἐγὼ δει-νὸς οὐχ ὁ νῦν καιρὸς, οἷς δ' ὁ νῦν καιρὸς οὐκ ἐγὼ δεινός.»

ΑΙ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΑΓΙΟΥΣ ΤΟΠΟΥΣ ΟΔΟΙΠΟΡΙΑΙ. — Ἡ χάριν προσκυνήσεως ὀδοιπορία, ὡς πολλὰ ἄλλαι εὐ-

τοῦ ἐγκλήσεις. Ἦλθε λοιπὸν καὶ πάλιν ὁ Γαλιλαίος εἰς Ρώμην τῇ 13 Ἰανουαρίου 1633, μετὰ πολλὰς δὲ ἐξετά-σεις καὶ ἀνακρίσεις ὑπεχρέωθη τέλος τῇ 23 Ἰουνίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, δι' ἀποφάσεως τοῦ ἱεροῦ Δικαστηρίου, νὰ ἀποκηρύξῃ τὰ ἀστρονομικὰ δόγματα, ὅσα μέχρι τοῦδε εἶχεν ὑπερασπισθῆ ἐν τοῖς συγγράμμασί του. Ο εἰς αὐτὸν ἐπιβληθεὶς τύπος τῆς ἐπιστημονικῆς ἐκείνης ἐξωμοσίας εἶχεν ἐπὶ λέξεως οὕτω «Corde sincero et fide non ficta abjuro, maledico et detestor supra distos errores et haereses.» Ἦτοι, εἰλικρινεῖ καρδίᾳ καὶ ἀπλάστῳ πίστει ἀποκηρύττω, καταρῶμαι καὶ ἀποτροπιάζομαι τὰς ἄνω εἰρημένας πλάνας καὶ αἰρέσεις. Λέγεται δὲ ὅτι, ἀφοῦ ἀπήγγειλε τὸν ὅρκον τοῦτον, μεταμεληθεὶς ἀμέσως διότι ἔδωκεν ὁμολογίαν ἐναντίαν τῶν φρονημάτων του, ἐκτί-πησε διὰ τοῦ ποδὸς τὸ ἔδαφος καὶ μετὰ πείσματος ἐξε-φώνησε τὴν παροιμιώδη καταστάσαν ἐκείνην φράσιν «E pur si muove!» (Καὶ ὅμως κινεῖται,) ἢ γῆ δηλονότι.

Μετὰ τὴν δίκην, ὁ ἐν Ρώμῃ πρέσβυς τοῦ Δουκὸς τῆς Τοσκάνης ἔγραψε περὶ τοῦ Γαλιλαίου: «Κατεδικάσθη νὰ μείνῃ ἐν τῇ φυλακῇ τοῦ ἱεροῦ Δικαστηρίου ὅσον χρόνον ἡ Α. Ἀγιότης εὐαρεστηθῇ νὰ τὸν ἀφήσῃ, καὶ τοῦτο διότι δι' ἄσχησιν ὅτι παρέβη τὰς πρὸς αὐτὸν δοθείσας δια-τάξεις πρὸ 16 ἐτῶν, τοῦ νὰ μὴ γράψῃ πλέον τίποτε περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης. Ἡ εἰς φυλάκισιν ὅμως καταδικη-τοῦ μετεβλήθη παρὰ τῆς Α. Ἀγιότητος εἰς πρόσκαιρον καὶ μέχρι δευτέρας διαταγῆς περιορισμὸν ἐν τῷ παλατίῳ τοῦ Μ. Δουκὸς ἐν Ρώμῃ, ὅπου καὶ ὠδήγησα αὐτὸν ἐγὼ ὁ ἴδιος τῇ 27 Ἰουνίου. Ἐπετρέπη δὲ προσέτι εἰς αὐτὸν τὸ νὰ διασκεδάξῃ καὶ εἰς τοὺς κήπους τῆς Ρώμης, ἐπὶ τῷ ὄρω ὅμως νὰ διέρχεται διὰ τῆς πόλεως ἐπὶ ἀμάξης ἡμικλείστου.»

Ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ τοῦ Γαλιλαίου σώζεται ἐπιστολὴ πρὸς φίλον του, ἐν ἣ διηγείται τὰ τῆς δίκης του· ἐξ αὐτῆς παραθέτομεν ἐναυθὰ τὴν ἐπομένῃν περικοπήν: «Μετὰ πεντάμηνον, λέγει, διατριβὴν ἐν Ρώμῃ, ἐπειδὴ ὁ λοιμὸς ἐμάστιζε τὴν Φλωρεντίαν, ὡς φυλακὴν μοι διώρισαν τὸ μέγαρον τοῦ ἀρίστου μου φίλου, τοῦ Σεβ. Κυρίου Πικκο-λομίνη, Ἀρχιεπισκόπου τῆς Σιέννης. Τόσην δὲ ἡσυχίαν ἀπῆλαυσα αὐτοῦ, ὥστε ἐπανελάθον τὴν σειρὰν τῶν συνή-θων σπουδῶν μου, καὶ συνέταξα ἀποδείξεις πολλῶν μη-χανικῶν προβλημάτων περὶ τῆς ἀντιστάσεως τῶν ὑγρῶν.... Πausάσης περὶ ἀρχῆς Δεκεμβρίου τῆς νόσου ἐν Φλωρεν-τίᾳ (1633), λαβὼν τὴν ἄδειαν, ἐπανῆλθον εἰς τὴν ἐν Βελ-βεδέρῳ οἰκίαν μου, ἐκείθεν δὲ εἰς Ἀρκέστρι, ὅπου καὶ νῦν διατρίβω, ἀναπνέων ἀέρα καθαρὸν, πλησίον τῆς φιλά-της πατρίδος μου.»

Ἐκ τῶν μαρτυριῶν τούτων ἐξάγεται ὅτι οἱ σύγχρονοι τοῦ Γαλιλαίου, ἂν ὑπῆρξαν ἄδικοι πρὸς αὐτὸν, δὲν ὑπῆρ-ξαν ὅμως καὶ σκληροὶ, καθὼς πρὸς ἄλλους σοφοὺς ἄνδρας οἱ ἐκείνων σύγχρονοι.

Περὶ τὰ τέλη τῆς ζωῆς του ὁ διάσημος οὗτος σοφὸς ἀπώλεσε παντάπασι τὴν ὄρασιν, 75 ἐτῶν τὴν ἡλικίαν ὦν· οὕτω δὲ ἐζῆσε τυφλὸς μὲν, καταγιγνώμενος ὅμως ἀκόμη εἰς τὰ ἔργα του, ἔτη τέσσαρα, ἀπέθανε δὲ τῇ 9 Ἰανουαρίου 1642, ζήσας τὰ πάντα ἔτη 78 παρὰ ἕνα μῆνα.

σεβείς πράξεις, ἐνδέχεται καὶ μὲ τὸν ὀρθὸν λόγον νὰ συμφωνῆ, καὶ ἐκ δευτερευούσης νὰ προέρχηται, κατὰ τὸν σκοπὸν, δι' ἃν ἐκτελεῖται. Μακρὰ ὁδοιπορία εἰς ζήτησιν τῆς ἀληθείας δὲν ἐπιτάσσονται ἡ ἀλήθεια, ἡ πρὸς κανονισμὸν τοῦ βίου ἀπαιτούμενη, εὐρίσκειται πάντοτε ὅπου εὐλικρινῶς ζητεῖται. Ἡ τόπου μεταβολὴ δὲν ἐπιφέρει κατὰ φυσικὸν λόγον τὴν αὐξησιν τῆς θεοσεβείας, διότι ἀναποφύκτως ἀγείει περισπασμὸν τοῦ νοῦς. Πλὴν ἐπειδὴ καθεκάστη ἀπέρχονται οἱ ἄνθρωποι εἰς θεωρίαν τῶν πεδίων, ὅπου μεγάλα μάχη συνεκροτήθησαν, καὶ ἐπιστρέφουσι μὲ ἰσχυροτέρας ἐντυπώσεις τῶν ἐκεῖ γενομένων, δὲν ἀντιβαίνει ποσῶς εἰς τὸν ὀρθὸν λόγον, ὑπὸ ταῦτοιδοῦς βενος περιεργείας κινούμενοι, νὰ ἐπιθυμῶμεν τὴν θεωρίαν τῆς χώρας, ὅθεν ἡ θρησκεία ἡμῶν ἔλαβε τὴν ἀρχὴν τῆς. Καὶ ἀμφιβολία δὲν ὑπάρχει ὅτι οὐδεὶς ἐστὶν ὁ ἐπισκεπτόμενος τοὺς ἁγίους καὶ φοβεροὺς ἐκείνους τόπους ἄνευ πεποιθήσεως καὶ πίστεως, καὶ χωρὶς νὰ αἰσθάνηται ἐπιθεβαίωσιν εἰς τὴν ἀρετὴν καὶ ἐνίσχυσιν εἰς τὰς θεαρέστους πράξεις. Ὅτι ὁ Ἰψιστος δύναται νὰ ἐξιλεωθῆ εὐκολώτερον εἰς τοῦτον παρὰ εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον, εἶνε ματαίως δευτερευούσης ὄψεως ἀλλ' ὅτι τόποι τινὲς ἐπενεργοῦσιν εἰς τὰ πνεύματα ἡμῶν κατὰ τρόπον ἀσυνήθη, ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς καθημερινῆς πείρας. Ὁ φρονῶν ὅτι ἐπιτυχέστερον θέλει καταπολεμῆσαι τὰ πάθη του εἰς τὴν Παλαιστίνην ἴσως λαμβάνεται, πλὴν ἢμπορεῖ νὰ ὑπάγῃ ἐκεῖ ἄνευ μωρίας· ὁ δὲ νομίζων ὅτι αἱ ἁμαρτίαι του θέλουν συγχωρηθῆ ἐκεῖ πληρέστερον, ἀτιμᾶζει διὰ μιᾶς τὸ λογικὸν καὶ τὴν θρησκείαν του.

ΟΙ ΧΩΛΟΙ. — Ὁ παρὼν αἰὼν φαίνεται ὅτι ἀρέσκειται νὰ παραχωρῆ τοῖς χωλοῖς ὅλας τὰς δόξας. Ἡ μόνη τραγωδία, ἥτις εὐφρέσει καὶ ἐνεθουσίαζε τὸν Ναπολέοντα, ἦτο «Ὁ Ἐκτωρ» τοῦ Λουκᾶ Lancival· καὶ λαμπρότερα κωμῆδία τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἦτο «Ὁ δικηγόρος» τοῦ Κυρίου Royer. Καὶ θὰ τὸ πιστεῦσθε; Οἱ δύο ἐκεῖνοι συγγραφεῖς, οἱ δύο ἐκεῖνοι ἄνδρες, οἱ ἀντιπροσωπεύοντες τὴν δραματικὴν τέχνην, ἦσαν χωλοί.

Ὁ λόρδος Βύρων ὀνομάσθη ὁ πρῶτος τῆς ἐποχῆς ποιητῆς, καὶ ὁ Οὐάλτερ Σκῶτ ὁ μεγαλύτερος μυθιστοριογράφος. Οὐδεὶς θεβαίως εἰς τὸν κόσμον τοῦτον τοῖς ἤρπασε τὴν δάφνην· ἀλλ' ἀμφοτέροι ἦσαν χωλοί.

Ἐνῶ ἐν Γαλλίᾳ ἡ πολιτικὴ ἀπασχολεῖ ὅλας τὰς κεφαλὰς, τὰ κόμματα διηρέθησαν καὶ ἕκαστον ἐξελέξατο ἀρχηγόν. Οἱ μετριοφρονούντες ριζοσπάσται συνταγματικοὶ συνῆλθον ὑπὸ τὴν σημαίαν τοῦ Βενιαμίν Κωνστάντ, ὅστις ἦν χωλός· καὶ οἱ θετικοὶ ἄνθρωποι, ἀγανάκτουντες διὰ τὰς θεωρίας, συνεκεντρώθησαν περὶ τὸν ἐνδοξότερον ἄνδρα τῆς ἐποχῆς δηλ. τὸν Βαρῶνα Louis, καὶ οὗτος ἦν χωλός.

Μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Ιουλίου, ἡ ἀντιπολίτευσις ἐξελέξατο ὡς πρόεδρον τὸν Κύριον Λαφαγέτην, ὅστις ἦτο χωλός. Ἡ κυβερνήσις παρέλαβεν ὡς ὑπουργὸν τῶν ἐξωτερικῶν τὸν Κ. Ταλευράνδον, ἔτι μᾶλλον τοῦ ἄλλου χωλαίνοντα, καὶ τὸ βασιλικὸν κόμμα ἐκράζεν εἰς βοήθειάν του τὸν περιώνυμον Σατωβριάνδον. Μόλις δ' οὗτος ἔθεσε τὸν πόδα εἰς τὸν πολιτικὸν κύκλον, προσβλήθεις ἀπὸ ρευματισμοῦς κατέστη χωλός, ὡς ἦτο πρόπον καὶ δικαίον νὰ συμβῆ εἰς ἐξοχὸν ἄνδρα τοῦ αἰῶνος, ἐν ᾧ ζῶμεν.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΦΑΙΔΩΝ ΚΑΙ ΑΣΤΡΑΙΑ.

(Συνέχεια. Ἰδε φυλλῶδ. MB.)

Δ.

Ἐντὸς τοῦ ἀνθῶνος.—Ψυχὴ νοσοῦσα καὶ ψυχὴ ἐπιπορευσα

Ἐπὶ χρυσῆς ἐρωτικῆς κιθάρας κεκλιμένη,
τὴν λαλιὰν ἀκούουσα τῆς θεῆς ἀηρόνος,
ἥτις ὕμνεῖ τὸν ἔρωτα εἰς ἀνθή κεκρυμμένη,
ἡ θελξινόη τραγῶδεῖ ἐντὸς τερπνοῦ ἀνθῶνος.

Ὁ φλογερός τῆς ὀφθαλμοῦ τὸν ἔρωτα ἀγγέλλει,
ἡ ποικιλόστροφος φωνή, τὸ πάθος τῆς καρδίας·
καὶ εἰς τὸ μέτωπον αὐτῆς ἡ λάμψις ἀναπέλλει
τοῦ παραφόρου ἔρωτος καὶ τῆς εὐκαιοτήσας.

Ἡ ἄλλοτε εὐτράπελος καὶ εὐθυμος νεῆσις,
ἡ πρὸς τὸν ἕνα νεύουσα τὸν ἄλλον μειδιῶσα,
ἡ τοὺς ἵπποτας ὀνειρούσα διὰ χρυσῆς στεφάνης,
ἡ πάντα περιπαίζουσα καὶ πάντα ἀγαπῶσα,

μελαγχολοῦσα διατὶ καὶ πρὸς τὰ πάντα ξένη,
ἐντὸς ἀνθῶνος τραγῶδεῖ τὸ ἄστυ τῆς ὀδύνης;
ὦ! διατὶ ἡ στένουσα κιθάρα τὴν εὐφραίνει,
καὶ τὸ φαιδρὸν ἀπώλεσε τῆς πρότερον γαλήνης;

ὦ! ἡ καρδία πάσγουσα ζητεῖ τὴν ἐρημίαν·
ζητεῖ τὴν χαῦνον νάρκωσιν, τοὺς ὕπνους, τὴν ἐλπίδα·
ζητεῖ ἀγγέλων πτέρυγας, ὀνειρούς, ἀρμονίαν,
καὶ πτερυγίζουσαν φθονεῖ τὴν κούφην χρυσάλλίδα.

Ποθεῖ τὴν αὔραν τῆς αὐγῆς, τὴν ὀρόσον τῆς ἐσπέρας,
τὰ κάλλη τῆς ἀνοιξίως, τὸ πένθος τοῦ χειμῶνος.
Ποθεῖ τὰ σκότη τῆς νυκτός, τὰ φῶτα τῆς ἡμέρας·
ποθεῖ ὁ χρόνος ἢ ἀπερῶν, νὰ ἴσταται ὁ χρόνος.

Ζητεῖ τὸ πᾶν, μισεῖ τὸ πᾶν, καὶ τί ποθεῖ ἡζύρει;
ὦς ὁ ἐξόριστος Ἀδάμ, καὶ ἡ ψυχὴ, ἐρῶσα,
ζητεῖ ἐν ἄκρον ἀγαθόν, μίαν Ἐδέμ νὰ εὕρῃ,
περιπαθῶς στεναζούσα, ἐκφραστικῶς σιγῶσα.

Ἐπάνωθεν τῆς εὐθαλῆς καὶ ὀροσερᾶ φιλύρα,
μὲ τοὺς ζεφύρους παίζουσα, ἡδέως ψιθυρίζει·
καὶ ὀπισθὲν τῆς ἀνοικτῆς σιδηρωτῆς θύρας,
εἰς τὸν ἀνθῶνα φέρουσα, ἀνοιγοκλείει, τρίζει.

Ἐνῶ ἡ κόρη τραγῶδεῖ καὶ τὴν κιθάραν κρούει,
τῆς θύρας κάμπει τὸν οὐδὸν εἰς νέος καὶ προβαίνει.
Προβαίνει ἀκροποδητῆ· ἐξῆπισθὲν τῆς μένει,
καὶ τὴν παρθένον ψάλλουσαν ἐπὶ μακρὸν ἀκούει.

Ἡ θελξινόη στρέφεται, τὸ ἄστυ τῆς ἀφίνει·
ἐκφύγει ἡ κιθάρα τῆς καὶ πίπτει· ὁ δὲ νέος
τὴν χρυσαυγὴν τοῦ κεφαλῆν πρὸς τὴν μορφήν τῆς κλίνει,
καὶ τὴν θερμὴν τῆς παρειᾶν ἀσπάζεται ἡδέως.

«Εὐχαριστῶ!» ἀνέκραξεν ἡ κόρη, φίλημά τῆς
ἀναποδοῦσα φλογερόν. Ἐκεῖνος δὲ, «ὦ φίλη,
(στεναζῶν εἶπε), σ' ἀγαπῶ! — ὦ ἐρωμένη χεῖλη!»
ἡ κόρη ἐψιθύρισε, ἀλλὰ τὰ γόνατά τῆς

ἡ ζωηρὰ συγκίνησις ἐξασθενεῖ, καὶ κλίνει
ὅπου κισσοῦ ἀμφιλαφῆς ἐβλάστανε καὶ γλῶσση,
ὅπου γλωροὶ ἐβλάστανον ὑάκινθοι καὶ κρῖνοι.
Ἐκτείνων τὴν ἀγκάλην του πρὸς ταύτην, «θελξινόη!»

ὁ νέος κρᾶζει, καὶ ταχὺς τὴν κλίνουσαν στήριζει.
Μαργαριτωδῆ δάκρυα ἐκύλισαν ἡρέμα,
καὶ τὴν ὠγρὰν τῆς παρειᾶν κατέβρεξαν. Ἐν βλέμμα
ἡδυπαθῆς νεκρόσθεστον ἡ νῆα ἀκοντίζει

ἐπὶ τοῦ ῥιγοτρεμόντος ἐκείνου νεαίου,
καὶ μετ' ὀλίγον, «ὦ μορφή, μορφή προσφιλεστάτη!
«πνοή, παρέχουσα ζωὴν, ἡμέρα γλυκυτάτη
«καὶ κορωνίς τῶν ἡμερῶν τοῦ σκοτεινοῦ μου βίου!

«(Εἶπε)· λοιπὸν τὰ δάκρυα, οἱ τόσοι στεναγμοὶ μου
«τὴν ἄκαμπτον ἐκλόνθησαν τοῦ Φαίδωνος καρδίαν·
— «Ναί, φίλη! εἶπε τρυφερῶς ὁ νέος· ἀμβροσίαν
«ζητεῖ σιμά σου ἔρωτος ἡ φθίνουσα ψυχὴ μου.

«Χαρὰς ἐν ὄνειρον τερπνὸν ἐδῶ θά λησιμονήσω·
«εἰς τὴν θερμὴν ἀγκάλην σου ἀμέριμος θὰ πέσω·
«ἀπατηλὸν ἐν ἴνδαλμα καὶ μάγον θὰ κοιμήσω,
«καὶ νέαν δάφνην ἔρωτος εὐδαίμων θὰ φορέσω!»

— «Καὶ τὴν Ἀστράϊαν λησιμονεῖς; — Ἐρκίσθη, πιστευσόν με!
«εἰς σὲ τὸ πᾶν κατέθεσα, διάνοιον, λατρεύων,
«ἀγάπην, πόθους, ἔρωτα, μετάνοιαν, καρδίαν,
«τὰ πάντα τέλος. — Οὐρανὲ, τὰς πύλας ἀνοιξόν με!»

— «Ναί, τὴν ἡγάπων ἄλλοτε θερμότερα ἐκείνην,
«καὶ δι' αὐτὸ ἐθρήνησα μακρὰν τῆς δύο χρόνου·
«καρδίαν πλὴν δὲν ἔφερον ἐδῶ ἀδαμαντίνην
«νὰ ὑποφέρῃ ἄκαμπτος ἀτελευτήτους πόνους.

«Εἶδον τὴν Ῥόμην, ναυαγὸς ὁ πάλαι τῶν ἐρώτων,
«καὶ τὰς χρυσὰς ἀντίκρυσα τοῦ οἴκου τούτου πύλας,
«εἶδον θαλάμους, καὶ στοὰς, καὶ περικόσμου στήλας·
«εἰς χάος πλέων λογισμῶν καὶ ἐξῆπνος ὑπνώττων.

«Θερμὸς ἀπὸ τὸν ἔρωτα ἐκείνης, νὰ τηρήσω
«τὴν φλόγα τῆς καρδίας μου ἐπὶ θήσα παρθένον.
«Ὁ ἥλιος τοὺς θρήνους μου ἐμύρωνε προβαίνων,
«οὐδὲ παρήρηστο σιγῆν χωρὶς νὰ τὴν θρηγήσω.

«Ἄλλ' ἐθρήνηθ' ἡ πηγὴ τῶν τόπων μου δακρύων,
«καὶ περὶ τῆς καρδίας μου σποδὸς περιεχόθη·
«ἡ φλόξ ἡ πρώτη ἔκλινε, ψυχρὰ ἐπέθλη λήθη
«καὶ τοῦ αἰσθημάτος αὐτοῦ ἐκλείσθη τὸ βιβλίον.

«Σὲ εἶδον, κόρη προσηλῆς, στεναζούσαν σὲ εἶδον.
«Σὲ εἶδον τότε κλάουσαν, σὲ εἶδοι ἀγαπῶσαν,
«καὶ πρὸς ἐμὲ μειδιᾶσα ἐρώτων μειδιῶσαν·
«ἀλλ' ἔπλεον ὁ δύστηνος εἰς οὐρανὸν ἐλπίδων,

«καὶ ἔμενον πλησθῆν σου ὡς ξένος ὁδοιπόρος.
«Ἦδη ἐπέθλην ἡ στιγμή ἐνώπιόν σου, φίλη,
«αὐτὸ τὸ στόμα ἔρωτα θερμότερον ἢ ἀγγεῖλην.
«καὶ τῶν πικρῶν δακρύων σου νὰ πληρωθῆ ὁ φόρος.

«ὦ θερμανόν με, φίλη μου, εἰς ταύτην τὴν ἀγκάλην!
«τὴν παγετώδη θερμανὸν τοῦ Φαίδωνος καρδίαν!
«Ἄφες, ὦ! ἄφες νὰ γευθῶ ἐρώτων ἀμβροσίαν,
«καὶ νὰ τρυφῶ εἰς ἔρωτος παραφορὰν καὶ ζάλην!»

— «Μὲ ἀγαπᾶς λοιπὸν; — ὦ! ναί!» ὁ Φαίδων ἀπεκρίθη...
Καὶ ἐσιώπησαν, ἐνῶ τῶν καρδιῶν ἡ γλῶσσα
ἐλάλει ταύτην τὴν στιγμήν· ἐλάλει τόσα, ὅσα
νὰ ἐκφραστῆ οὐδέποτε ἡ γλῶσσα ἡδυνήθη.

(Ἔπεται τὸ τέλος).

ΠΟΙΚΙΛΙΑ.

Σεμίραμις, ἡ βασίλισσα τῆς Βαβυλωνῶνος, κατασκευάσα-
σα τὸν ἴδιόν της τάφον, ἀντὶ ἐπιθυμῶντος ἐπέγραψεν ἐπὶ
τοῦ καλύπτοντος τὴν λάρνακα μαρμαροῦ τὰ ἐξῆς: «Ὅστις
βασίλευς λάβῃ ἀνάγκην χρημάτων, ἄς ἀνοιξῆ τὸ μνημῆ-
μου διὰ νὰ λάβῃ ὅσα θέλει.» Ὁ Δαρεῖος, ἀναγνώσας τὴν
ἐπιγραφὴν, διέταξε νὰ ἀνοιξῶσι τὸν τάφον· ἀλλ' ἀντὶ
χρημάτων εὗρεν ὅσα μόνον, καὶ ἐπ' αὐτῶν πίνακα δρει-
χάλκινον φέροντα τὰ ἐξῆς: «Ἐὰν δὲν ἦσο κακὸς ἄνθρω-
πος καὶ ἀπληστος χρημάτων, δὲν ἤθελες σκαλιεῖς τὰς θή-
κας τῶν νεκρῶν.»

Δύο ἀξιωματικοὶ ἐξητήσαντό ποτε τὴν ἄδειαν τοῦ Γου-
στάβου Ἀδόλφου διὰ νὰ μονομαχήσωσιν. Ὁ βασιλεὺς, ἰδὼν
τὸ ἀμετάθετον τῆς ἀποφάσεώς των καὶ τὴν ἀγρίαν αὐ-
τῶν ἐπιμονὴν, τοῖς ἐχορήγησε τὴν αἰτηθείσαν ἄδειαν, ἐκ-
φράσας συγχρόνως τὴν ἐπιθυμίαν του νὰ παρευρεθῆ αὐτο-
προσώπως εἰς τὴν πάλην. Μετέβη λοιπὸν εἰς τὸ πεδῖον
τῆς μάχης, καὶ ὅταν οἱ ἀξιωματικοὶ ἐμέτρων τὰ ξίφη
των διὰ νὰ ἀρχίσουν, «Ἐμπρός, Κύριοι! ἐκράξεν, ἐμπρός!
ἔως οὐ ὁ εἰς ἐξ ὑμῶν πέσῃ νεκρός· πλὴν γνωρίζετε ὅτι
ὠδήγησα ἐδῶ τὸν δῆμιον τοῦ Κράτους διὰ νὰ κόψῃ τὴν
κεφαλὴν τοῦ ἐτέρου, τοῦ ἐπιζήσαντος.» Οἱ ἀξιωματικοί,
εὐραθέντες εἰς δυσχερεστάτην θέσιν, παρητήθησαν εὐθὺς
τῆς μονομαχίας καὶ ἐφιλιώθησαν παρ' αὐτοῦ τοῦ βασιλέως.

Κάρολος ὁ Β', βασιλεὺς τῆς Μεγάλης Βρεττανίας, ἐδέ-
χετό ποτε τὴν ἐπίσκεψιν σωματείου συντεχνίας μικρᾶς
τινος πόλεως καθ' ἣν στιγμὴν ἐδίδεν εἰς τὰς ὀρνιθὰς του
κριθὴν, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἐντὸς τοῦ πύλου του. Ὁ ἀρχη-
γὸς τοῦ σωματείου, νομίσας ὅτι ἡ τιμὴ ἐκείνη ἀπεδίδετο
εἰς αὐτὸν, εἶπε βαθέως ὑποκλινόμενος: «Πῶς νὰ φαντα-
σθῶ, Μεγαλειότατε, ὅτι ἡ ὑμετέρα καλοκάγαθια ἐφθα-
σεν εἰς τόσον βαθμὸν, ὥστε νὰ σᾶς παρακινήσῃ νὰ ἀπο-
καλύψῃτε τὴν κεφαλὴν καὶ ἐνώπιον ἡμῶν; — Ἦρα κα-
λὴ, Κύριε! ἀπεκρίθη ὁ ἀφελὴς βασιλεὺς· δὲν ἀφήρεσα
τὸν πύλον μου διὰ σὲ, ἀλλὰ διὰ τὰς ὀρνιθὰς μου.»

Διερχομένου διὰ τινος χωρίου τῆς ἐπικρατείας του Φρι-
δερικού, τοῦ βασιλέως τῆς Σουηδίας, ὁ ἐγγύριος κληρὸς
ἔσπευσε νὰ τὸν ὑποδεχθῆ διὰ τινος συγχαρητηρίου προσ-
φωνήσεως, τονισμένης ἐπὶ ἐνός τῶν ὠραιότερων Ἐκκλη-
σιαστικῶν ἤχων, καὶ ἀρχομένης ἀπὸ τῆς ἐξῆς ῥήσεως τοῦ
Ψαλμοῦδοῦ: Κύριε σῶσον τὸν βασιλέα, κτλ. Ἐκ-
πληγείς ὁ βασιλεὺς διὰ τὴν ὠραιότητα τῶν στίχων καὶ
τὸ ἡδὺ καὶ συγκινητικὸν τοῦ ἤχου, διέταξε τὸν πρω-
τοτέρεα νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν ᾠδὴν, κράζων bis! (ἐκ δευ-
τέρου.) Ὁ καλὸς ἐφημέριος δὲν ἐχρειάσθη παρακλήτεις ὅπως
ἐπαναλάβῃ τὸ τροπάριόν του, ὁ δὲ βασιλεὺς εὐχαρισθηθεὶς
τῷ δίδει πεντήκοντα δουκάτα. Τότε ὁ ἱερεὺς φαιδρυνθεὶς,
προσεκλίνατο ταπεινῶς πρὸ τοῦ βασιλέως ψιττακίζων τὸ
bis! Ὁ βασιλεὺς, τὰ μάλιστα ἡδέως διατεθεὶς ἐκ τῆς
ἀφελοῦς πονηρίας τοῦ ἱερέως, ἐδιπλασίασε τὸ ποσόν.

Διονύσιος, ὁ τύραννος τῶν Συρακουσῶν, ἐμισεῖτο γενι-
κῶς ὑπὸ τῶν ὑπηκόων του, πάντες δὲ ἐπεθύμουν τὸν θά-
νατον αὐτοῦ, ἐκτὸς γραίας τινὸς, εὐχομένης πάντοτε εἰς
τοὺς θεοὺς ὑπὲρ τῆς ζωῆς τοῦ τυράννου. Μαθὼν τοῦτο
ὁ Διονύσιος, τὴν προσεκάλεσε καὶ τὴν ἠρώτησε διατὶ ἔκα-
μνε τοιαύτην εὐχὴν. — «Εἰς τὴν νεότητά μου, ἀπήνητησεν
ἡ γραία, εἶχονεν σκληρότατον τύραννον· παρεκάλεσα λοι-
πὸν τοὺς θεοὺς νὰ μᾶς ἀπαλλάξωσιν ἀπ' αὐτοῦ καὶ εἰση-
κούσθη, πλὴν μᾶς ἐδόθη ἄλλος πολὺ σκληρότερος. Καὶ
τούτου τὸν θάνατον ἐζήτησα, καὶ πάλιν εἰσηκούσθη· διὰ-
δοχος τοῦ ἀποθανόντος ἐγενεῖς σὺ, ὅστις εἶσαι πολὺ τῶν
ἄλλων χειρότερος. Παρακαλῶ λοιπὸν τοὺς θεοὺς νὰ σὲ
διαφυλάττωσιν ὑγιῆ, ἐκ φόβου μήπως ὁ διάδοχός σου ἦνε
ἔτι μοχθηρότερος.»

Φίλιππος, ὁ βασιλεὺς τῶν Μακεδόνων καὶ πατὴρ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, δικάζων δύο πονηροὺς καὶ κακίτης διαγωγῆς ἀνθρώπους καὶ θέλων νὰ καθάρῃ τὸ κράτος τοῦ ἀπὸ τοιαῦτα ζιζάνια, τὸν μὲν ἕνα διέταξε νὰ φύγῃ ὅσον τάχος ἀπὸ τὴν Μακεδονίαν, τὸν δὲ ἄλλον νὰ τὸν κυνηγᾷ ἐξοπλιστῶν του, καὶ νὰ τὸν διώκῃ ὅπου καὶ ἂν ἦθελε μεταβῆ.

Γασκόνος τις ἔλεγεν ὅτι, ὁ ἔρωσ ἐν Παρισίοις ἀγωνιᾷ εἰς τοὺς ἔραστὰς καὶ ἐκπνέει εἰς τοὺς νυμφευμένους, ἐνῶ εἰς τὴν Γασκωνίαν γίνεται σαλαμάνδρα καὶ ζῆ ἐν μέσῳ τῶν φλογῶν. «Ἄρα λοιπὸν τὸ πῦρ τοῦ τόπου μας, προσέθετεν ἐν ἐπιλόγῳ, εἶνε τὸ στοιχεῖον τοῦ ἔρωτος.»

Κυρία τις ἐπεσκέπτετο φρενοκομεῖον· ἐπειδὴ δὲ ἦτο λίαν ἐκδοτος εἰς τὸ παιγνίδιον τῶν λαχείων, ἐφαντάσθη νὰ ζητήσῃ παρά τινος φρενοβλαβοῦς τρεῖς ἀριθμούς. Οὗτος δὲ ἔγραψεν ἀμέσως ἐφ' ἑνὸς χάρτου τοὺς ζητηθέντας ἀριθμούς, τοὺς ἐδίπλωσε, καὶ καταπιὼν αὐτοὺς εἶπε πρὸς τὴν Κυρίαν: «Λάβετε τὴν καλοσύνην νὰ ἀπεράσῃτε ἀπὸ ἐδῶ αὐρίον, ὁπότε θὰ ἐξέλθωσιν οἱ ἀριθμοὶ σας.»

Ἰνδὸς τις πρίγκηψ ἤρατο περιπαθῶς τῆς περιφήμου τραγωδιστρίας Λόλα Μόντης καὶ ἐζήτησε νὰ τὴν ἀγοράσῃ, ἀλλ' αὐτὴ τῷ παρετήρησεν ὅτι αἱ γυναῖκες τῆς Εὐρώπης δὲν ἐπωλοῦντο κατὰ τὸν Ἰνδικὸν συρμὸν οὔτε ἠγοράζοντο. Ὁ πρίγκηψ, πλήρης ἐκπλήξεως διὰ τὸ παράδοξον καὶ ἀπροσδόκητον τοῦτο νέον, ἀπῆντησε γονυπετῶν πρὸ τῆς Λόλας: «ὦ! εἰπῆτέ με λοιπὸν ποῖον καταφύγιον μένει εἰς τὸν ἀνθρώπον, τοῦ ὁποῖου οἱ ἠθασυροὶ εἰσὶν ἀνεπαρκεῖς διὰ νὰ τῷ προμηθεύσωσι τὸ ἀντικείμενον τοῦ ἔρωτός του;— Τὸ πρᾶγμα εἶνε ἀπλούστατον, πρίγκηψ, ἀπεκρίθη ἡ Λόλα· αἱ γυναῖκες τῆς Εὐρώπης εἶνε ὡς τὰ ἄνθη τῶν Βεγγαλικῶν κήπων. . . δὲν τὰ ἀγοράζουσι, ἀλλὰ τὰ δρέπουσι.»

Ἐμέμφοντο γόησσάν τινα ὠραϊότητα ὅτι ἐφέρετο λίαν σκληρῶς καὶ μετ' αὐστηρότητος πρὸς τινα φίλον της, ὅστις τῇ ἦτο λίαν ἀφωσιωμένος καὶ ὅστις τόσον τὴν ἠγάπα, ὥστε εὐχαρίστως θὰ ἐρρίπτετο εἰς τὸ νερὸν διὰ νὰ τὴν λυτρώσῃ. — «Τί τὰ θέλετε, Κύριοι μου, ἀπῆντησεν ἡ ἄκαμπτος γυνὴ, τόσον φοβοῦμαι τὴν θάλασσαν, ὥστε δὲν ἔχω σκοπὸν νὰ ἔμβω ποτὲ εἰς αὐτήν· εἰπῆτε λοιπὸν εἰς τὸν Κύριον τοῦτον νὰ μὴ λάβῃ τὴν φροντίδα ταύτην, διότι περιττὸς θὰ ἦνε ὁ κόπος του.»

Εἰς τὰ πέριξ τῆς Πομπόνης ὑπῆρξε ποτὲ μυλωθρὸς τις τόσον ὠραία πλὴν καὶ τόσον σκληρὰ ἐνταύτῳ, ὥστε οἱ σύγχρονοι ποιηταὶ εἶπον περὶ αὐτῆς πάνυ καταλλήλως, ὅτι οἱ ἀναστεναγμοὶ τῶν ἔραστῶν της ἤρκουν ὅπως στρέφωσι τὰς πτέρυγας τοῦ μύλου της.

Κυρία τις ἐσυνείθιζε νὰ ὀλιγοστεύῃ κατ' ἔτος τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐτῶν αὐτῆς· ὁ υἱὸς της ἔκαμε μίαν ἡμέραν πρὸς αὐτὴν τὴν ἀκόλουθον παρατήρησιν: «Ἐάν, μητὲρ μου, ἐξακολουθῆς νὰ ὀπισθοδρομῆς κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὡς πρὸς τὴν ἡλικίαν, ἐπὶ τέλους ἐγὼ θὰ γίνω γεροντότερός σου.»

Ἐνῶ δύο Γασκόνιοι συνέπινον εἰς τι κεφενεῖον, συνεπλάκησαν εἰς ἐριδία, μέχρις οὗ ὁ εἷς, χάσας τὴν ὑπομονήν του, προσεκάλεσε τὸν ἕτερον εἰς μονομαχίαν. — «Πῶς! τρώντι σπουδάζων διανοεῖσαι νὰ πολεμήσωμεν χωρὶς αἰτίας; ἀπῆντησεν εἰς τὴν πρόσκλησιν ὁ ἕτερος πλήρης τρόμου· ἀξίζει τὸν κόπον τοῦτο; τί σὲ εἶπα; — Τίποτε! τίποτε! τέσσαρα βήματα παρέκει ἢ σπάθη μου, θὰ σὲ μάθῃ νὰ φέρεσαι τοῦ λοιποῦ μὲ τὴν μεγαλητέραν ἀξιοπρέπειαν πρὸς ἀνθρώπον ὡς ἐμέ! Ἐμπρός! — Πίστευσόν με, φίλε μου, ὅτι ἐγὼ ἠστεῖν δουλῶν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον· ἀφοῦ ὅμως βλέπω ὅτι ἐπιμένεις εἰς τὴν μονομαχίαν, ἔχω εὐχαρίστησιν νὰ σὲ ἀκολουθήσω. Ἐμπρός λοιπόν! — Αἴ! λοιπὸν, φίλτατέ μου, καὶ ἐγὼ τώρα ἀστεῖν εὔρομαι!» ἀπῆντησεν ὁ ἕτερος, καθήμενος εἰς τὴν θέσιν του.

Βλέπων τις νεάνιδα λίαν σκεπτικὴν τὴν ἡμέραν τοῦ γάμου της, πλησιάζας ἠρώτησε τὴν αἰτίαν. — «Σκέπτομαι, εἶπεν αὐτῇ, ποῖον θὰ λάβω σύζυγον ἐν περιπτώσει χηρείας.»

Ἐπρότειναν εἰς ἕνα Γασκόνιον, ὅστις ἐκαυχᾶτο πάντοτε διὰ τὴν ἀνδρίαν του, νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἀναπληρωτῆς εἰς τινα πεισματώδη μονομαχίαν. — «Χθὲς, ἀπῆντησεν οὗτος, ἐκέρδησα ὀκτακόσια λουδοβίκεια, ὥστε εἶμαι βέβαιος ὅτι ἡ τύχη δὲν θὰ μὲ εὐνοήσῃ· ἀλλ' ὑπάγετε εἰς ἐκεῖνον, παρὰ τοῦ ὁποῖου ἐκέρδησα τὰ χρήματα, καὶ ὁ ὁποῖος θὰ πολεμήσῃ ὡς διάβολος, διότι δὲν τῷ ἔμεινεν οὔτε ἐν σκούδον.»

Γασκόνος τις ἠγάπα ὑπερβαλλόντως ὠραίαν νεάνιδα, ἣτις ἐσυνείθιζε νὰ τῷ ἀπευθύνῃ συνεχῶς ἐπιπλήξεις διὰ τὸ φορτικὸν τῆς διαγωγῆς της καὶ τὰς κομπορρημοσύνας της. Ἡμέραν τινὰ, καθ' ἣν οὗτος παρεξέτράπη εἰς ἀνοησίας, ἡ Κυρία εὐρέθη εἰς τὴν δυσάρεστον θέσιν νὰ τῷ καταφέρῃ βράσιματά τινα εἰς τὴν παρειάν. — «Ἄ! Κυρία μου, ἀνέκραξεν ὁ καλὸς Γασκόνος· τί κάμνετε; πρὸς Θεοῦ, ἐὰν ἐπιθυμῆτε νὰ μὲ τιμωρήσῃτε ὅπως πρέπει, βράσιματε τὸν ἴδιον ἑαυτὸν σας, καὶ τότε σὰς βεβαιῶ ὅτι θέλω αἰσθανθῆ περισσότερον τὸ κακὸν, τὸ ὁποῖον θὰ πράξῃτε εἰς τὸ πολυέραςτον ἄτομόν σας, πρὸ ὅσον ἠθέλον αἰσθανθῆ τὸ κακὸν, τὸ ὁποῖον θὰ κάμετε εἰς ἐμέ.»

Λουδοβίκος ὁ ΙΔ', πορευόμενος εἰς τὴν ἀγροτικὴν οἰκίαν ἐνὸς τῶν εὐγενῶν αὐτοῦ, ὅπου ἦτο προσκεκλημένος νὰ γευματίσῃ, ἐνῶ διέβαινεν ἀπὸ μεσογείων τινα πόλιν, προὔπνητήθη ὑπὸ ἐπιτροπῆς ἐχούσης ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Δήμαρχον. Ὁ ἐντιμὸς οὗτος προσεζάρχων εἶχε προετοιμάσει πομπὴν τινὰ καὶ ἐκτεταμένην δημηγορίαν, ὅπως προσφωνήσῃ δι' αὐτῆς τὸν βασιλέα, καὶ ἦς τὴν ἀπαγγελίαν ἤρξατο οὕτω: «Μεγάλε καὶ περιβλεπτε Μονάρχα! ὅτε πρό τινων ἑκατονταετηρίδων ὁ σεβαστὸς αὐτοκράτωρ Κάρολος ὁ Μέγας διέβη διὰ τῆς ἡμετέρας ταύτης πόλεως...— «Στῆθι, φίλε μου! τῷ λέγει ὁ Λουδοβίκος, διακόψας αὐτὸν διὰ χειρονομίας· ὅταν ὁ αὐτοκράτωρ Κάρολος ὁ Μέγας διέβη ἀπὸ τὴν πόλιν σας, πιθανὸν νὰ ἦτο χορτασμένος· ἀλλ' ἐγὼ, φίλε μου, εἰσέτι δὲν ἐγευματίσα!»

ἔλεγεν πρὸς νεάνιδα εὐεῖδη: «Θὰ κάμῃς καλὰ νὰ ὑπανδρευθῆς, νὰ μὴ ὑπανδρευθῆς ὅμως θὰ κάμῃς καλῆτερα. — Πρῶτον ἂς κάμωμεν καλὰ, ἀπῆντησεν ἐκείνη, καὶ ἔπειτα βλέπομεν διὰ καλῆτερα.»

Ἄξιωματικός τις, τραπείς εἰς φυγὴν ἐντινὴ μάχῃ, ἠθέλησε νὰ ἀπαλλαγθῆ τοῦ διώκοντος αὐτὸν ἐχθροῦ διαπερῶν ὀρυμητικὸν τινα ποταμὸν, ἀλλ' ἐπνίγη πρὶν φθάσῃ εἰς τὸ μέσον αὐτοῦ. Οἱ δὲ στρατιῶταί του τῷ ἀνήγειραν κενοτάφιον, καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἔγραψαν τὸ ἐξῆς ἐπιτύμβιον:

Ἐνθάδε ἀναπαύεται ὁ λοχαγὸς Τρεπίδωρ, ὅστις, φεύγων τὸ πῦρ, ἐχάθη εἰς τὸ ὕδωρ.

ΜΕΛΕΤΗ

ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΘΑΙΩΝ ΤΟΥ ΒΙΚΤΟΡΟΣ ΟΥΓΟΥ.

(Συνέχεια. Ἰδε φυλλὰδ. ΜΓ'.)

ΙΖ'.

Ἰπάρχει τι ἔλκον τὸ ἰσχυρὸν πρὸς τὸ ἀσθενές, τὸν ἄνδρα πρὸς τὴν γυναῖκα· τὸ ἀσθενές πρὸς τὸ ἰσχυρὸν, τὴν γυναῖκα πρὸς τὸν ἄνδρα· ὅπως ὑπάρχει τι ἔλκον τὴν βανίδα πρὸς τὸν βράχον, τὴν ἀκτίνα πρὸς τὸ ἄνθος, τὴν χρυσαλλίδα πρὸς τὴν φλόγα, καὶ τ' ἀνάπαλιν. Τοῦτο ἔλκει καὶ ἐνταῦθα ἰσχυρὸν τι ἄτομον, ἄνδρα, πρὸς τὸ ἀσθενές, τὴν ἀπογονὴν ἢ τὴν φωτεινὴν νεάνιδα.

Ἐφωτίσθη τὸ ἀσθενές ἄτομον; συνέπεια, ὁ ὑπ' αὐτοῦ φωτισμὸς τοῦ ἰσχυροῦ ἀτόμου.

Τὸ ἰσχυρὸν ἄτομον, εἴτε φωταγωγὸν, εἴτε ἡμιπεφωτισμένον, θέλει κύψει ἐλκόμενον πρὸς τὴν φωτεινὴν ἀπογονὴν. Αὐρίον ἔσται φωτεινόν. Μάτην ἢ προτέρα αὐτοῦ μετὰ τῶν νόμων τοῦ σκότους ἔξισ' ἀποσπᾶται τούτων εὐθαρσῶς καὶ ἀποφασιστικῶς.

Ἡ ἔλξις εἶνε ἡ μάλλον καλεῖται ἔρωσ. Εἶνε ἀγνὸν θέλω· θέλω ὅμως οὐχὶ προσηκτικὸν ἀλλ' ἐρωτηματικόν. Ἐὰν τὸ πρὸς ὃ ἔλκεται ἄτομον τι ἄτομον εἶπῃ «ἀροῦμαι», τὸ ἐρωτηματικὸν «θέλω» ὑποχωρεῖ. Δικαιοῦται μόνον νὰ στενάξῃ.

Ἄλλ' ἐν τῇ ἔλξει ταύτῃ ὑπάρχει τι ὑψηλὸν καὶ μυστηριώδες.

Τὰ ὑφιστάμενα τὴν ἔλξιν ταύτην ἄτομα ἀγγέλλουσιν ἐν τοῖς ἰσχυροῖς αὐτῶν τὴν αἰωνιότητα, αἰσθάνονται φῶς ἄπλετον, εἰσὶν ἔτοιμα εἰς πάντα, καταδιώκουσι διὰ τοῦ νοῦς πᾶσαν ἐξαψιν, ἣτις οὐκ ἔστιν ἄλλο ἢ ὑπέμετρον φῶς.

Ἐὰν εἰσὶ κεκλεισμένα, μελαγχολοῦσιν· ἐὰν ἐλευθέρῃ, ῥιψοκινδυνεύουσι. Διότι τὸ ῥιψοκινδυνεύειν ὑποθέτει ὕψος.

Ἐν τῷ νῶ αὐτῶν ἀναστρέφεται ὁ κόσμος τῆς ἀγνότητος, τῆς ἀδελφότητος καὶ τῆς ἐνότητος.

Τὸ ἀσθενές, ἡ γυνὴ, ζητεῖ νὰ λαλήσῃ μετὰ τοῦ ἀνδρός, τῆς χρυσαλλίδος, τῆς δρόσου, τῆς ἀηδόνας· παρ' αὐτῶν ζητεῖ ἐξηγήσεις.

Τὸ ἰσχυρὸν, ὁ ἄνθρωπος, ζητεῖ νὰ λαλήσῃ μετὰ τοῦ ἡλίου, τῶν ἀστέρων, τῆς ἰδέας, τοῦ πυροβόλου τῶν σκοτεινῶν, τοῦ θανάτου, τῆς αἰωνιότητος· ζητεῖ παρ' αὐτῶν ἐξηγήσεις.

Ὅποιον ὑψηλὸν μυστήριον αὐτὴ ἡ ἔλξις, αὐτὸς ὀφείλει! Ἡ γυνὴ λαλεῖ τὴν γλώσσαν τοῦ ἀνδρός, πτερυγίζει ὡς χρυσαλλίς, λάμπει ὡς ἡ δρόσος, κελαδεῖ ὡς ἡ ἀηδὼν· καὶ ἔλκεται.

Ὁ ἄνθρωπος λάμπει ὡς ὁ ἥλιος, φωσφορίζει ὡς οἱ ἀστέρες, λαλεῖ ὡς ἰδέα, μυκάται ὡς τηλεβόλον, ρίπτεται κατὰ τῶν ἀνοσιῶν ὡς θάνατος, ἴσταται ἀτρόμητος ὡς ἡ αἰωνιότης· καὶ ἔλκεται.

Τὸ βλέμμα τοῦ ἀσθενοῦς, τῆς γυναικὸς, εἶνε φλόξ. Τὸ βλέμμα τοῦ ἰσχυροῦ, τοῦ ἀνδρός, εἶνε ἀστραπή. Ἡ φλόξ καὶ ἡ ἀστραπή διασχίζουσιν ἀμοιβαίως τοὺς σκιεροὺς μυχοὺς τῶν καρδιῶν.

Καὶ ἅπανα αὕτη ἡ μεγαλειότης, ἅπανα ἡ ὑπέμετρος εὐαισθησία, ἡ φλόξ καὶ ἡ ἀστραπή, ἀπολήγουσιν εἰς ἕνα φλογερὸν κεραυνόν· εἰς ἕνα ἀμοιβαῖον «θέλω!» ἦτοι «ἀγαπῶ!»

Οὐδὲ πλέον οὐδ' ἔλαττον τὰ ἐρώμενα δύνανται νὰ ἐκφέρωσι τοῦ «ἀγαπῶ» τούτου. — Καὶ πῶς; — Ἐπειδὴ τὸ «ἀγαπῶ!» ἐκάστου τῶν ἀτόμων, φλογερὸς ὢν κεραυνός, ἀφίνει τὸ ἕτερον, πρὸς ὃ ἀποτείνεται, εἰς τὴν στάσιν τοῦ εὐρισκομένου δύο βήματα μακρὰν τοῦ πίπτοντος ἡλεκτρικοῦ σπινθήρος, ὃν κοινῶς καλοῦμεν κεραυνόν.

ΙΗ'.

Ἀλλὰ μετὰ τοῦ ἀμοιβαίου «θέλω!» δύο ἀτόμων παρεπίπτει τὸ «διστάζω!» τρίτου.

Τὸ τρίτον εἶνε τὸ μετὰ τῆς ἀπογονῆς φαινωῶς ἔρπον, καὶ διαλανθάνον τὸ ὄμμα τοῦ ἐκτελεστοῦ στρατιώτου τῆς βίας.

Τὸ τρίτον εἶνε φωτεινόν· λέγει: «πρὸς ποῖον ἄτομον σῦρεται ἡ φωτισθεῖσα ἀπογονή; ἄραγε θ' ἀποσπασθῇ τῆς φωτεινῆς μου ἀγκάλῃς ὅπως πέση εἰς σκοτεινήν;»

Ὁ τὴν ἀπογονὴν ἀγαπῶν βλέπει τὴν διαλανθάνουσαν φαινωῶτα τοῦ διαλανθάνοντος ἀτόμου· λέγει: «ὦ! νὰ ἠδυνάμην!»

Καὶ παρέρχεται καιρὸς, καθ' ὃν μυστικὴ καὶ ἀμοιβαία ἀλληλεξέτασις τελεῖται. Ἀλλ' ἐν τούτοις ἡ φαινωῶ ἀπογονὴ καὶ τὸ ἐν τῷ ἔρωτι φωτισθὲν ἰσχυρὸν ἄτομον μυστικῶς ἔλκονται.

Καὶ τὸ ἐν καὶ τὸ ἄλλο λέγει: «ὦ! νὰ ἠδυνάμην!»

ΙΘ'.

Ἡ μυστικὴ ἀλληλεξέτασις ἐξακολουθεῖ. Τὸ διαλανθάνον φοβεῖται τὸ ἐν ἔρωτι φωτισθὲν· τὸ ἐν ἔρωτι φωτισθὲν φοβεῖται τὸ διαλανθάνον.

Ἐὰν τὸ διαλανθάνον ἐγίνωσκεν ὅτι τὸ ἄτομον, ὅπερ φοβεῖται, ἐφωτίσθη ἐν ἔρωτι, καὶ τὸ ἐν ἔρωτι φωτισθὲν, ὅτι τὸ διαλανθάνον ἐφωτίσθη ὑπὸ φύσει ἀκτινοβόλου, οὐδὲμία θὰ ὑπῆρχεν ὑπόνοια, οὐδεὶς δισταγμὸς, οὐδεὶς φόβος.

Ἀλλ' ἀμφοτέρω εἰσὶν ἐν ἀγνοίᾳ, ἀμφοτέρω ὑποβλέπονται.

Ἰπὸ τὴν ὄψιν τοῦ ἐν ἔρωτι φωτισθέντος ἀτόμου αἰφνης ὁ ἐκτελεστὴς στρατιώτης τῆς βίας εὐρίσκει τὸ διαλανθάνον· κραυγάζει «σὺ εἶ!» Τὸ διαλανθάνον ἐξάγει μελανὸν μανδύαν, περιβάλλεται αὐτὸν, καὶ τὴν βίαν ἐκ νέου διαφεύγει.

«Εὐρον! κράζει τὸ ἐν ἔρωτι φωτισθὲν· τὸ διαλανθάνον οὐκ ἔστι φωτεινόν ὡς τὸ ἀσθενές, ἡ ἀπογονή! φωτει-

νόν ὁμως πῶς ἐν τῇ ἀγκάλῃ σκοτεινοῦ ἀνεπτύχθη;» Νέα ἀμφιβολία· καὶ πάλιν ὑπόνοιαι.

Ἀλλ' ἡ ἔλξις ἐξακολουθεῖ ἢ ἀπογονὴ λαλεῖ μυστηριώδη λαλιάν, τὴν λαλιάν τοῦ ἔρωτος, ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ἐν τῷ ἔρωτι φωτισθέντος ἰσχυροῦ.

Κ'.

Τὸ διαλαθόν, τὸ ὑπὸ φύσει ἀκτινοβόλου φωτισθὲν ἐν τῇ ἰδέᾳ μελλούσης ἀρπαγῆς τῆς φωτεινῆς ἀπογονῆς ὑπὸ τοῦ ἀμφιβόλου ἰσχυροῦ ἀτόμου, ἀναμιμνήσκεται πῶς τὸ σφάλμα, τὸν σκοτεινὸν νόμον.

Ἀποτελεσμα τῶν νόμων, οὓς ἐν τῇ αὐγῇ ἐδιδάχθη: Ζητεῖ νὰ καταβροχθίσῃ, νὰ ἐξαλείψῃ ἐν «ἐγῶ», διὰ νὰ συγχωνεύσῃ ἐν ἑαυτῷ τὸ «ἐγῶ» τοῦτο. Ἀλλὰ ποῦ, τίνι τρόπῳ;

Ἴδού! Τὸ πυροβόλον ἀκούεται! οἱ κατ' ἐξοχὴν ἀνισοὶ φωνάζουσιν, «ἐπανάσασις!» Σκοτεινοί, ἀπὸ τοῦ κέντρου τοῦ φωτός ὀρμώμενοι καὶ πρὸς τοῦ κύκλου τὴν περιφέρειαν ἡμιτετυφλωμένοι τρέχοντες, πίπτουσιν ἐπὶ τῶν κατ' ἐξοχὴν ἀνίσων· μετ' αὐτῶν μιγνύονται οἱ φωτεινοί. Τὸ ἐν ἔρωτι φωτεινὸν, τὸν νόμον τοῦ ἔρωτος ἀκολουθοῦν, ριψοκινδυνεύει· ἐν τῷ ριψοκινδυνεύειν εὐρίσκει τὸ ὕψος. Ἡ θύελλα τῆς ἀνθρωποκτονίας δεινοῦται· ὑπὸ τὰ νέφη τοῦ καπνοῦ καὶ τῆς καταστροφῆς, εἰς τὸν κρότον τῶν τηλεβόλων, τὸ διαλαθάνον ἔρχεται ὀπλισμένον ἔχον τὸν βραχίονα κατὰ τοῦ ἀγνώστου τούτου ἰσχυροῦ ἀτόμου. Ἐρχεται νὰ πατήσῃ ἐπὶ τῶν ἐρειπίων ἐνὸς «ἐγῶ».

Οἱ σκοτεινοὶ μετὰ τῶν φωτεινῶν, φοβερῶς ὀμιλοῦντες πρὸς τοὺς κεραυνοὺς τῶν ἀρχόντων τοῦ ὑπερτάτου ἐγῶ, κρατοῦσιν ἐν τῷ μέσῳ τῆς σπείρας αὐτῶν τὸν ἐκτελεστὴν στρατιώτην τῆς βίας καὶ τοῦ σκότους. Ὁ ἔρωτι φωτισθεὶς μάχεται ὡς ἡ αἰωνιότης ἀτρόμητος. Τοῦ θανάτου ἡ φρικώδης διάλεκτος ἀκούεται.

«Σύ;» λέγει τὸ διαλαθάνον πρὸς τὸν ἐκτελεστὴν τοῦ σκότους στρατιώτην.—«Ναί!» λέγει ὁ τέως διαλαθάνων οὗτος.—«Ἐξετέλεσας τὸ καθήκόν σου, στρατιῶτα τῆς βίας;»—«Ἐκτέλεσον καὶ σὺ αὐτὸ τώρα, ἀποκρίνεται ὁ στρατιώτης, ἐγκληματία!» Τὰ καθήκοντα μάχονται ἰσχυρῶς.

—«Εἶμι φωτεινός! Ἴδού τὸ καθήκόν μου, στρατιῶτα τῆς βίας· πορεύου εἰς ὁδὸν φωτός!» Ὁ στρατιώτης σκοτοδινῶν πορεύεται. Φωταγωγὸν ὦν καὶ αὐτὸς, μένει πῶς κεχηνῶς. Ἀλλ' ἡ ἔξις ἐν αὐτῷ ἐπαλαιώθη. Τὸ βεβιασμένον καθήκον, κτησάμενον ἐπ' αὐτοῦ δικαίωμα διὰ τοῦ χρόνου, θέτει αὐτὸν εἰς ἀλλόκοτον πάλιν πρὸς τὸ ἀποκαλυπτόμενον καθήκον τοῦ φωτός. Τὸ διαλαθάνον ἦν φῶς· ἠπατάτο μέχρι τοῦδε, καὶ πορεύεται.

Τὸ ἐν ἔρωτι φωτισθὲν ρίπτεται κατὰ τῶν ἀνίσων ὡς ὁ θάνατος· ἀγνοεῖ τὴν παρουσίαν τοῦ διαλαθάνοντος. Τὸ διαλαθάνον βλέπει, καὶ ἀλλάσσει φάσιν.

Ὁ ὀπλισθεὶς βραχίον αὐτοῦ κατὰ τοῦ τέως ἀγνώστου ἰσχυροῦ ὀπλίζεται ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ ἡ ἰδέα τῆς χωνεύσεως τοῦ «ἐγῶ» τρέπεται εἰς τὴν ἰδέαν τῆς διατηρήσεως αὐτοῦ.

Ἡ ὀλιγάριθμος τῶν φωτεινῶν φάλαγξ πίπτει κρατερῶς πρὸς τὸ σκότος παλαιούσα. Ἀνωθεν ταύτης χρυσᾶ ἐλπίδος καὶ φωτός νέφαλα χέουσι βροχὴν τοῦ μέλλοντος φωτισμοῦ τῆς ἀνθρωπότητος.

Τὸ διαλαθόν, ὑπὸ τὸν ἀμαυρὸν καπνὸν τοῦ ἀγῶνος τῶν ἀντιθέτων καθηκόντων, σώζει τὸ ριψοκινδυνεύσαν καὶ ἐν ληθάργῳ κείμενον τοῦ ἐν ἔρωτι φωτισθέντος σῶμα.

Ἐξέρχεται. Ἴδού ὁ στρατιώτης τῆς βίας. Ἀνοίγει ὁδὸν τῷ διαλαθάνοντι· καὶ μεταξὺ τῶν ἀντιθέτων βράχων ἀντιθέτων καθηκόντων συντριβεῖς, ἀφίνει τὸ φῶς νὰ βαδίσῃ ἐλευθέρως· τὸ δὲ φῶς βαδίζει.

ΚΑ'.

Ἀλλὰ τὸ διαλαθάνον ἔσφαλε! ἔθετο κατὰ νοῦν προ- τοῦ τὴν καταπάτησιν ἐνὸς ἐγῶ.

Ἐλεύθερον ὢν καὶ φωτεινὸν, πρέπει νὰ ἐπιβάλλῃ ἑαυτῷ τιμωρίαν. Ἴδού ὁ νόμος τοῦ φωτός.

Ἐσκέφθη τὴν καταπάτησιν ἐνὸς «ἐγῶ», πρέπει νὰ ἐπιβάλλῃ τιμωρίαν εἰς τὸ ἑαυτοῦ «ἐγῶ». Ἐσκέφθη τὴν ἀπολαυὴν τῆς ἀπογονῆς, πρέπει νὰ ὑπομείνῃ τὴν παράδοσιν αὐτῆς εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἐν ἔρωτι φωτισθέντος.

Ἡ φαεινὴ ἀπογονὴ καὶ τὸ ἐν ἔρωτι φωτισθὲν ἐνοῦσι τὰς ἀκτῖνας αὐτῶν, τὸ δὲ διαλαθάνον τιμωρεῖ αὐτὸ ἑαυτὸ καὶ ἀποσύρεται.

Ἡ ἀπογονὴ, ἀγνὸν οὖσα φῶς, γνωρίζει τὸ φῶς τοῦ διαλαθάνοντος.

Ὁ ἐν ἔρωτι φωτισθεὶς ζητεῖ τὸ σῶσαν αὐτὸν φῶς, ἀλλ' ὑποβλέπει τὸ διαλαθάνον· περίξ αὐτοῦ βλέπει ἐπικεχυμένην σκιάν.

Ἡ σκιά ἔρχεται πρὸς τὸ ἐν ἔρωτι φωτισθὲν· τὸ ἐν ἔρωτι φωτισθὲν πατάσσει τὴν σκιάν, καὶ ὀπισθεν ταύτης ἀνευρίσκει τὸ ἰλαρὸν φῶς τοῦ διαλαθάνοντος ἀτόμου.

«Σῶτερ! ὦ φῶς! ὦ ἀπογονή! ἤμην φῶς!» λέγει τὸ διαλαθάνον.

Δύο ἀγναὶ ἀκτῖνες ἔρχονται νὰ χαιρετίσωσι τρίτην ἰλαρῶς σβεννυμένην. Χέουσι δάκρυα φωτεινά.

Τὸ διαλαθάνον τρεμοσβύνει, καὶ, ἀφίνον δύο ἀκτῖνας, ζητεῖ τὸ φῶς ἄλλων κόσμων. Τὸ δὲ φῶς βαδίζει.

(Ἔπεται τὸ τέλος.)

ΑΙΝΙΓΜΑ.

43.

Γεννώμαι ἀπὸ ἔμφυχα καὶ ἄψυχα ὁμοίως,
περίξ τῆς γῆς καὶ τ' οὐρανοῦ πλανῶμαι αἰωνίως.
Εἶμι ἄψυχον, ἀλλὰ πολλοὺς ὡς ἔμφυχον λαμβάνω,
καὶ ζῶ διὰ νὰ φθείρωμαι καὶ πάλιν νὰ αὐξάνω.
Χεῖρας καὶ πόδας εἰς ἐμὲ δὲν ἔδωκεν ἡ φύσις·
ὡς ἄψυχον, οὐδὲ φωνὴν καὶ τὰς λοιπὰς αἰσθήσεις·
πλὴν ἐπὶ γῆς μὲ βλέπουσι μὲ πόδας καὶ μὲ χεῖρας,
καὶ ν' ἀριθμῶ πῶς δύναμαι ἐγνωρίσαν ἐκ πείρας.
Ἀνθρώπους ἀδιάκοπα καὶ ζῶα καταπίνω,
πλὴν ὅλα πάλιν τὰ ἐμῶ καὶ ἀβλαβῆ τ' ἀφίνω.
Χωρὶς ἐμοῦ ἐπὶ τῆς γῆς οὐδεὶς δὲν ἔπραξέ τι,
ἀλλὰ ἐν γένει ἅπαντες καὶ ὁ Χριστὸς προσέτι.
Μὲ τρόπον ἐπιτήδειον ἂν μ' ἀναγραμματίσης,
θὲ νὰ ἰδῆς τετράποδον πῶς μ' ἔκαμεν ἡ φύσις.
Ἄν ἀναγραμματίσης με δι' ἄλλου τινὸς τρόπου,
θὲ νὰ ἰδῆς τὸ δέρμα μου εἰς χρῆσιν τοῦ ἀνθρώπου·
καὶ δι' ἑτέρου, θὰ ἰδῆς τὴν χρῆσιν τῶν τριγῶν μου.
καὶ διὰ ἄλλου, ἔκφυμα αὐτὸν τὸν ἑαυτὸν μου·
ἐπίσης δὲ μὲ ἕτερον τρόπον ἐπιτηδείως,
θὰ μ' ἰδῆς τὸ λαλίστερον πάντων πετητῶν ἰδίως.

Σ. Κ. ΚΑΡΥΔΗΣ.

ΛΥΣΙΣ ΤΩΝ ΓΗ' ΑΡΙΘΜΟΝ 43 ΚΑΙ 44 ΑΙΝΙΓΜΑΤΩΝ.

Κύβος. (ὕβος - βοῦς). — Κέδρος. (κέρδος).